

George Arhip

Șarpele casei

Editura ARHIP ART
Sibiu 2007

George Arhip

Șarpele casei

Editura ARHIP ART - Sibiu, 2007

© Toate drepturile sunt rezervate autorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ARHIP, GEORGE

Șarpele casei / George Arhip. - Sibiu: Arhip Art, 2007

ISBN 978-973-8962-33-0

821.135.1-32

*Mi-aduc aminte de vremea când încă nu eram,
ca de o copilărie depărtată,
și-mi pare așa de rău că n-am rămas
în țara fără nume.
(Liniște între lucruri bătrâne)*

*Zic: Tată, mersul soriilor e bun
El tace – pentru că i-e frică de cuvinte
El tace – fiindcă orice vorbă la el se schimbă-n faptă.
(De mână cu Marele Orb)*

Lucian Blaga

Neștiutul?... Ezotericul?...
Da, au fost. Sunt și vor mai fi,
ca o a doua Rânduială a Lumii.
Rațiunea? Vivat!
Rânduiala cea de alături însă
nu are nevoie de recunoaștere.
Are Drumul ei și-și vede de el.

ȘARPELE CASEI

*Cineva a tăiat
în două
șarpele casei.
(„Cineva a tăiat”,
Nina Ceranu, New York)*

Treburile mergeau bine. Toți ai lor, neamuri sau doar cunoscuți, veneau care cum puteau mai repede de la serviciu, să pună o mână la ridicarea casei. Temelia a fost turnată într-o după-amiază. Trei sape mestecau neostoite în albia cu beton, gălețile n-ajungeau să se pună la odihnă, iar vinul își aștepta rândul, cuminte și răbdător. Din vechile movile de pământ, năpădite de bălării, nu mai rămăsese decât amintirea.

Casa lor s-a înălțat repede, cu mâini harnice și inimi calde și doritoare de rost.

*

- Săru' mâna, nea Trifane! Săru' mâna, nea Pamfile!

- Hai noroc, puștiulică!

Pe băiat îl scotea din sărite vorba asta „măi puștiulică”, dar nu îndrăznea să crâcnească. Îl învățaseră ai lui să fie cuviincios cu oamenii mari. La 12-13 ani câți avea, le mai spunea încă „săru' mâna” și la bărbați.

Ei, dar cei doi mai aveau și-o altă putere asupra lui. De vreo două ori l-au prins la furat cireșe. L-au zărit de departe și i-au făcut semn cu bâta. Până să-l ajungă, el era deja în curtea casei, cu inima ticăind de să-i spargă pieptul – și că scăpase de urecheală, dar și de spaimă să nu-l spună lui tată-său. Târziu, peste ani, s-a prins că treaba asta făcea parte dintr-un scenariu pe care poate chiar taică-său îl pusese la cale: „Ia speriați-l și voi din când în când, să simtă c-o fost la furat de cireșe...”

Dar mai aveau și-o altă putere. Tot cei doi erau la poarta livezii într-o dimineață urâtă de toamnă, pe vremea când încă nu ridicaseră casa. El venea din vale, din oraș, cu mâncare la tată-său. La poartă a trebuit să dea socoteală:

- Merg la tata, cu mâncare.

- Aha, dar de udătură îi duci ceva?

- Nu, că are el acolo un bidon cu apă.

Vorba asta a stârnit hazul celor doi, spre mirarea și zăpăceala băiatului. Multă vreme a gândit și chiar

a și spus că „udătură” înseamnă, cu siguranță, „murătură”. Adică ceva care să înlesnească bucătura să meargă la vale, să nu se oprească în gât. De fiecare dată când îi întâlnea pe cei doi paznici, îi venea în minte treaba cu udătura și, fără să-și dea seama de ce, parcă îi era mai rușine decât dacă i-ar fi zis că l-au văzut la furat.

*

Vremea era frumoasă. Dimineața dăduse o bură de ploaie, dar mai mult așa, ca o joacă, să aibă de ce se bucura firea când va începe să o mângâie soarele.

Venise cu sacul de rafie subsuoară.

- Pot s-adun niște buruiană?

- Mergi, măi puștiulică, mergi. Da' fii atent: dacă te duci înspre salcâmi, spre birouri, dai de știriță frumoasă și multă, că nu mulți îndrăznesc să meargă pe-acolo. Să spui că aduni pentru mine, că ești nepotu-meu, dacă te vede cineva.

- Bine, nea Trifane, mulțumesc.

Treaba asta iar n-o înțelegea. Cum adică nepotu-său, când el era fiul lui tată-său, că și pe tată-său îl cunoștea toată lumea. Nici peste ani n-a putut înțelege treaba asta care suna a conspirație. Un paznic adică e mai tare decât un meseriaș? Și încă unul foarte bun?

- Uite-l, uite-l! Adu sapa, grijania lui! Țsta mănâncă ouăle și puii!

Șarpele casei

Glusul ascuțit al lui nea Trifan l-a înghețat. Speriat, a întors capul să vadă ce-i. Nea Pamfil venea din ghereta de la poartă cu o sapă în mână.

- Unde-i?

- Uite-l colo, fuge!

Băiatul s-a apropiat temător, cu inima bubuind.

- Șarpele, șarpele, stai acolo, să nu sară pe tine!, strigă nea Trifan, strâns de gât parcă. Ia-l! Dă-i!

Sapa din mâna lui nea Pamfil izbi între buruieni. O dată, de două ori.

- Gata, i-al nostru. Adu niște paie, Trifane!

Focul se înteți iute și limbilor lui, nea Pamfil dădu două curelușe albastrii-gălbui ce se zvârcoleau cumplit, spre spaima băiatului care înghețase-n loc.

- Să-l auzi cum sâsâie acuma, făcu nea Trifan, satisfăcut. Țsta înghite oul ca nimica. Zici că are capul mic, da' știi cum? Uite-așa: hap! Și nea Trifan închipui din palmele căscate fălcile șarpelui.

- N-o sâsâit, zise băiatul într-un târziu, când focul aproape că se stinsese, iar din șarpe de-abia dacă mai rămăsese ceva ca o umbră zgârcită.

- N-o fost focul tare. Ai văzut cum fugea, Pamfile? Ai văzut? Privirea lui nea Trifan strălucea – treaba cu șarpele îl excitase peste măsură. Dar unde-o avea cuibul și unde se ducea?

- Păi, de la casa ăstuia, nu? făcu nea Pamfil, arătând spre băiat. Că-i chiar lângă noi.

- Ia să te duci și să-ți numeri puii, că precis ți-o păpat unul! rânji nea Trifan.

- Ei, o păpat... Că dacă păpa, se trăgea undeva, să-l mistuie, zise înțeleptul Pamfil. O fi plecat și el la vreo întâlnire. Te miri pe unde-și au locul și ăștia. Îi cam vremea lor acuma, nu?

*

Zile multe a trebuit să treacă până când spaima din sufletul băiatului s-a risipit. Dar nu destul de multe până când treburile au început să nu mai meargă. Dintr-o dată, un dor nebun de ducă l-a cuprins. Băiatul liniștit, menit de ai lui să se facă doctor, cocea acum planuri îndrăznețe de plecare. Nu-și găsea locul, iar gândurile de a fugi în lume puseseră stăpânire pe el. Jocurile cu frații și cu băieții ori fetele din vecini nu-l mai încântau. Când nu citea, mergea pe marginea râpei și, ceasuri în șir, privea în depărtare, pe deasupra orașului, spre zări ce-și perindau pe un ecran închipuit ademenitoare chemări.

La nici un an, a și plecat. Când și când, în vacanțe doar, mai trecea pe acasă. Venea cu dor și bucurie, își lăsa valiza și-ncepea, cu mâinile în buzunare, să dea ocol casei, să vadă și să se bucure de ce s-a mai făcut. Și cam atât. Cinci, zece minute. După care, ceva ca o tristețe îl cuprindea. El, cel plin de veselie, de bancuri, devenea posac. O greutate neînțeleasă i se punea pe suflet. Stătea ce stătea, citea ceva, după care, fără un motiv anume, pleca în

Șarpele casei

oraș, pe la unul și pe la altul, risipindu-și timpul, și așa puțin, în nimicuri și povești pe la casele altora.

*

Au trecut anii. Frații s-au risipit și ei în lume. Rareori au reușit să se adune. Dar parcă prea repede trecea bucuria revederii. După câteva ceasuri, mai niciunul nu-și găsea locul. Sâcâiala aproape că prindea materialitate. Ba se mai și întâmpla câte o răbufnire de răcă veche, ținută-n suflet ani mulți.

- După ce ai plecat tu, nimic n-a mai fost la fel, i-a zis odată unul dintre frați. De-atunci parcă se duce de râpă casa. Și am plecat toți, unul după altul, de cum ne-a venit rândul. De parcă ne-ar fi fugărit cineva ori ceva. Mai pui tu mâna, mai pun eu, ceilalți, când venim pe aici, dar nu-i de-ajuns. Nu se simte nimic, nu dă înainte. Parcă ar fi un loc fără vlagă și fără bucurie.

*

Au trecut vreo treizeci de ani de-atunci. Nu le-a spus niciodată de întâmplare. Umbra șarpelui e la doi pași de casă. Nimeni nu i-o vede însă. Nici măcar băiatul.

Sibiu, 6 decembrie 2006

CERCELUL

Era pe le-nceputul anului trecut, chiar după Sfântul Ion. Prietenul meu mă invitase la un vin fiert cu scorțișoară și la aduceri-aminte. Îmi plăcea la el. Un spațiu plin de cărți, de un aer vechi și de bunătate, de echilibru – un refugiu perfect pentru zbuciumul meu cronic.

Nu mai trecusem de câteva luni. Cele trei-patru telefoane din ăstimp mai mult stârniseră și întreținuseră nevoia de a-l vedea.

- ... Și ... merge, merge?

- Mm, ca la toată lumea. Printre ele. Nici nu mă laud, nici nu mă plâng. „Ce vrei să-ți pună Moșu' sub pom?” m-au întrebat fetele mele. Ce să-mi pună? Un an măcar cum au fost ultimele trei luni.

- Ți-a mers bine? Hai, că ți-a mers bine, zâmbeste el, se vede pe fața ta!

Prietenul meu este bine înfipt în vârsta a treia și zâmbetul lui cald îmi face bine.

- Mi-a mers. Nu de bani vorbesc – ăia-s mai puțini. Dar am umblat prin țară. Mi-a revenit pofta de călătorie. Știi, pe vremuri... Puține locuri din țară

Șarpele casei

mi-au rămas nebatute. Anul ăsta am poftă să merg la Balcic. Am stârnit-o și pe nevastă-mea, ea care nu se dă dusă din casă, darămite din țară. I-am povestit...

- Ai fost la Balcic?

- Acum vreo treizeci de ani.

- Dar ce știai tu acum treizeci de ani? Mai ai vreo amintire?

- E... cum să-ți spun... E o impresie plăcută... cinstit vorbind, mi-a mai rămas doar o imagine: eu, privind încântat de sus, de pe terasa Grădinii Reginei Maria spre străfundurile mării de sub stâncă... o strălimpezime de un verde-turcoaz...

- Verde- turcoaz...

- Da. De fapt, cred că imaginea mi-a întărit-o un tablou de-al lui Petrașcu – „Marea la Balcic”.

- Verde-turcoaz... Prietenul a închis ochii și-și freacă ușor fruntea cu degetele. Dintr-un colț de gură zâmbește unei amintiri. Oftează din toți rărunchii și rămâne o vreme așa, cu ochii închiși.

- Ce e, ce s-a întâmplat, întreb, ai fost și tu pe acolo?

Prietenul deschide ochii, dar rămâne cu ei pironiți undeva departe, zâmbind aceleiași amintiri.

- Of, of, bată-l să-l bată... Nu ți-am spus niciodată... Se ridică și, de pe un raft al bibliotecii, dintr-o casetă minusculă de lemn roșcat, scoate un cercel de argint înnegrit de vreme, din care un ochi de turcoaz ne privește.

Dau să întind mâna, dar el îl strânge în pumn și-l duce la piept. Închide ochii, zâmbind aceleiași amintiri. Eu tac și mă simt stingherit, dintr-o dată intrus într-o intimitate și, intuiesc, o dramă de care nu aveam știință.

- Hai să-ți povestesc, îmi zice, după un oftat greu. Era acum vreo patruzeci de ani, prin '68, când începuse parcă un vânt nou de speranță. Tocmai venisem de la Cincu, dintr-o aplicație din alea de două-trei luni - nu ca acum numai de două săptămâni. Cincu fusese cap de linie, după nu știu câte mutări de front și de puncte de comandă. Eram într-o permisie de trei zile, așa că profitam din plin de ele. La o chermeză am întâlnit o fată... Frumoasă-frumoasă... Of... of... Am plăcut-o la prima vedere și ea pe mine. Parcă eram făcuți unul pentru altul... Dansam ușor, iar lumea se învârtea și se bucura cu noi. Numai pentru noi. Într-una din pauze i-am văzut cerceii. Până atunci nu avusesem ochi decât pentru ochii ei. I-am mângâiat lobul urechii și cercelul ăsta pe care-l vezi.

- Îți plac? Sunt de la bunica. Bulgărești. Argint și turcoaze.

- Îmi plac, dar mai văd și altceva. Ți s-a înroșit lobul urechii. Dă-mi voie să-l fac sănătos. Și i-am scos cercelul și i-am sărutat lobul urechii, care abia aștepta să fie doftoricit. Cercelul l-am pus în buzunarul cămășii, la piept, lângă inimă. Lasă-l acolo, i-am spus. Ți-l dau mai târziu... Ea a zâmbit și m-a sărutat... Ne-am iubit chiar în noaptea aceea.

Șarpele casei

Cu patimă, cu foc, cu tot focul lumii adunat în inimile și trupurile noastre...

Dimineată nu am mai găsit-o. Se furișase pe timpul nopții, dar lăsase un bilețel: „Te caut eu. Trebuie să lămuresc întâi o problemă, să-i pun capăt definitiv. Apoi vom fi doar unul pentru altul. Te iubesc”. Am zâmbit, fericit. Pluteam... pluteamm... Cele două jumătăți se întâlniseră. Să știi că e un înțeles adânc și cred în treaba asta cu neștiutul din noi și de dincolo de noi...

- Și te-a mai căutat? întreb, intuind drama.

- N-a mai avut cum. A doua zi s-a decretat mobilizarea - treaba din '68, cu Cehoslovacia și cu rușii. Am fost imbarcați și trimiși la Iași. De acolo în altă parte, și în altă parte, și tot așa, vreo câteva luni. Am tras nădejde că poate venise la unitate să întrebe unde să-mi scrie. O fi făcut așa, n-o fi făcut? Greu de spus. Știi cum era cu secretul de stat. Dar și dacă ar fi fost pace, probabil că i-ar fi spus că nu lucrez acolo - veșnica solidaritate a militarilor... știi tu: când o fată devine indezirabilă... În fine... Într-un târziu s-au liniștit lucrurile și m-am întors. Am încercat prin prieteni, doar-doar dau de ea. Nimic. Parcă intrase în pământ. Colindam orașul în fiecare după-amiază până seara târziu, de-am ajuns să-i cunosc străzile aproape toate... Sincer să fiu, și acum o mai aștept...

Din colțul ochiului, i se scurge o lacrimă.

- Știi, am așteptat-o toată viața, cu inima tresăltând de speranță. Mai aștept o minune - o

minune mi-a scos-o în cale, o minune trebuie să mi-o aducă iar. Ori... ce știu eu? Poate e bunică acum și se bucură de copii și de nepoți. Eu nu m-am însurat, așa că n-am avut bucuria unui cămin, și nici a nepoților. Mă roade dorul precum un vierme mărul curat și frumos...

*

Prietenul meu s-a stins la vreo două luni după întâlnirea aceasta. S-a stins ușor, în câteva zile, senin, de parcă ar fi dat numai o fugă la o întâlnire. Mi-a lăsat mie biblioteca și câteva lucruri din spațiul acela minunat în care ani de-a rândul ne-am pierdut în povești și amintiri.

Garsoniera i-a lăsat-o unei rude sărace care voia să-și facă un rost la oraș.

Între lucrurile pe care mi le-a lăsat, se numără și cutiuța minusculă din lemn roșcat ce ascunde cercelul al cărui ochi de turcoaz închide o iubire de demult și o dramă sfâșietoare.

*

În toamna anului trecut, mătușa care m-a crescut - mama mea a murit la naștere - a plecat și ea dintre cei vii. Am ajuns doar cu câteva ceasuri înainte de a închide ochii.

- Nu-ți las avere, că tu ți-ai făcut un rost. Ceilalți nepoți au mai multă nevoie. Îți dau însă câteva

Șarpele casei

lucrușoare de la mamă-ta. Înainte de a te naște, a avut parcă, săraca, o presimțire: „Să le păstrezi tu. Vei vedea mai apoi”. Ce să mai văd? Că s-a stins sărmana. Acum mă sting și eu. Nu-s cine știe ce lucruri prin cutia aia, dar au fost ale maică-tii și e bine să le iei tu.

*

Câteva zile am fost năuc. Am umblat fără mine pe străzi, căutând spre zări nesfârșite cu ochii împăienjeniți. În cutia de la mătușa, un cercel de argint, înnegrit de vreme, privește prin ochiul de turcoaz o iubire de demult și o dramă sfâșietoare.

Sibiu, 3 ianuarie 2007

FATA STEPelor

- Cireșe?

Întoarce capul spre mine. Un zâmbet ușor, larg, frumos. Ochi luminoși.

- Poftim?

- Cireșe? zic eu, iară, și arăt spre biluțele de lemn, vopsite roșu, ce țin bretelele rochiței.

- A! Da, cireșe, dacă vrei... Au povestea lor... Mi-s tare dragi... Le am de când sunt mititică... știți, eu îmi fac rochiile și... hainele, singură... Mărgeluțele astea le-am găsit acum o lună... uitasem de ele...

O privesc. Vorbește un pic greu. Nu stâlcește cuvintele, dar se vede că se muncește.

- Îs de la o salbă de mărgeluțe... Mi le-a luat tătuța, când eram mititică, de la un bâlci... Știți ce-i aia bâlci?

Zâmbesc. În mintea mea, repede se înfiripă o imagine și o muzică. Or fi și prin alte părți, nu știu, dar la noi, în Moldova, sunt bâlciurile – care încă se mai țin – de la întâi august până la Sfânta Marie.

Șarpele casei

Așa că o privesc în ochi și încep să cânt:

*Se-nvârt călușeii,
Se-nvârt călușeii,
Și glasul lor zboară pe aripi de vânt,
Copiii aleargă spre zare cu zmeii,
Departate-s, departate-s și nu-i mai ajung,
Copiii aleargă spre zare cu zmeii,
Departate-s, departate-s și nu-i mai ajung.*

Mă privește și parcă dă a lăcrima. Închide ochii și dă ușor din cap, în ritmul muzicii pe care abia o murmur, să nu audă și ceilalți. Trebuie să fie doar pentru ea.

*

Întâmplarea? Zice o vorbă: răscrucea căii omului cu voia Domnului. Se așezase, mai în urmă cu jumătate de oră, lângă mine. Nu ne-am prezentat. Doar ne-am privit și am dat ușor din cap. Amabili. Dar, în jumătatea aceea de oră, a venit dinspre ea o putere pe care o simțeam aproape organic, material, că mă pătrunde. Puțini sunt oamenii cu o asemenea forță și, iată, eu eram lângă un asemenea om. Dar... dar timp de jumătate de oră a privit fix, spre înainte, fără o vorbă, fără să clipească. N-am îndrăznit, decât târziu, acum, cu cireșele...

*

- Știți, eu sunt româncă, dar capul meu gândește pe rusește. Îmi trebuie un pic de timp... Știu cântecul. Era și pe la noi, la bâlciurile noastre. Nu l-am mai auzit de mult... Cred că de când eram mititică. Dumneavoastră?

- Tot de atunci, zic eu repede, fermecat de privirea ei și... de toată făptura ei... Doamne, dacă ai vrut să mă întorci spre tine, atunci ai trimis îngerul potrivit...

*S-învârt călușăii,
S-învârt călușăii,
Și glasul lor zboară pi aripi di vânt,
Copiii aleargă spri zari cu zmieii,
Diparti-s, diparti-s și nu-i mai ajiung,
Copiii aleargă spri zari cu zmieii,
Diparti-s, diparti-s și nu-i mai ajiung...*

În gura ei, cântecul sună altcumva, moale, duios, a jale, a lucruri neîmplinite, a dor de nemărginire.... Îmi dau lacrimile... Instinctiv, îi iau mâna în mâna mea și i-o strâng. Nu spune nimic, dar lacrimi îi dau și ei la colțurile ochilor. Atunci s-a făcut o lumină în mintea mea, ca la început de lume: eram unul pentru altul. Am strâns ochii și mâinile, și unul și altul... Nu ne-am spus nimic... Vorbeam unul cu altul, dar fără gură... Doar mințile noastre... Cu mâinile strânse una cu alta, cu ochii strânși a bucurie și durere de găsim... Cât or fi umblat prin

Șarpele casei

lume sufletele noastre fără noi, ca să se găsească?...
Peste munți, munții mei și peste întinsele stepe,
stepele ei... ca să se găsească aici, în autocarul
acesta... Întâmplarea? Calea omului la răscruce cu
voia Domnului...

*

Cinci zile. Cuvinte? Puține. Când și când o privire
lungă, unul către altul, cufundare în abisul
sufletului celuilalt și contopire de înțelegere, de
dragoste. Și câte ne-am povestit! Câte ne-am
povestit prin tăcerile și privirile noastre. Tăceri
udate cu câte un strop de rouă, când și când, pe
florile ochilor. Pe lumina ochilor... Și cât ne-am
iubit! Cât ne-am iubit prin tăcerile noastre și
privirile noastre! Ne-am iubit. Și ne-am spus despre
munții și stepele noastre. Despre tărie și
nemărginire.... Ca și dragostea noastră.... tărie și
nemărginire...

Nu ne-am atins. Sau.... poate ne-am atins când și
când, ca să credem că existăm...

*

La despărțire i-am strâns mâna... a închis ochii și a
dat ușor din cap...

- Am să te caut, Fată a Stepelor...

Nu a spus nimic... Nu a deschis ochii...

*

- Bună ziua.

- Bunî sî hiî...

La poartă sunt doi bărbați, tată și fiu, după asemănare. Știu... știu...

- O caut...

Bărbații se privesc scurt.

- Di undi vii matali?

O clipă sunt descumpănit... apoi știu.... Parcă dintr-o dată, știu!

- De dincolo... de la munți...

- Tătuță, e Omul-de-la-Munți, zice tânărul.

Parcă se posomorăsc amândoi, dar parcă par a fi și ușurați, a limpezire. Știu asta, de parcă mi-ar vorbi.

- De ce-ai întârziat atâta? întrebă tatăl.

Oftez înainte de a răspunde.

- Am învățat rusește...

- Om prost, murmură tatăl, ca pentru sine. Dă din mână și pleacă spre casă. Se așază pe prispă, cu barba în pumni.

*

- Eu și tata o iubim tare mult pe mama. Nu ne vorbea prea mult, era îndeajuns să ne privească...

- Era?!

- Da... era... Off! De când vă așteptăm...

- ?!

Tânărul îmi face semn să mă așez pe băncuța de la poartă.

Șarpele casei

- Acum jumătate de an a plecat cu treabă, dincolo... Dar știi, de fapt. S-a întors după o săptămână... Era schimbată. Vorbea una-ntruna... Și povestea de munți... Numai de munți povestea... Dar noi am știut, eu și tata, că nu de munți e vorba... noi am știut... a întâlnit un om, și acela ești matale... Mama nu ne vorbea prea mult, dar știam ce simte... Știam... și gata! Știam! Off... dacă ai ști cât s-o chinuit!... În fiecare amurg ieșea la poartă și se uita îndelung spre soarele care înroșea zarea stepelor... Ofta... Ofta și lacrima... Iar noi, eu și tata, știam... Și o iubeam și mai tare pentru iubirea ei... Pentru iubirea pentru matale, Omul-de-la-Munți... Rusește? Nu trebuia să te strădui... Cu mama nu trebuia să vorbești... era îndeajuns să-i ascuți mintea... și să-i simți inima...

Mă podidesc lacrimile. Tânărul mă ia în brațe și mă strânge. Hohotește și el...

- Ai venit târziu. Ai venit târziu... Acum o săptămână, tot așa, în amurg, s-a întors către noi, care o priveam ca din boală, și ne-a zis: „Eu plec... Plec spre munți”... Of... Ce să zic? Amu ... o să umblați unul după altul ...

Stau cu mintea în palme și hohotesc...

- Mai spune, zic printre smârcâituri...

- Mama... Mama, chiar dacă vorbea puțin, cânta. Îi plăcea să cânte. Cânta și tot chipul ei și toată făptura ei luminau jurul... A plecat cântând. Un cântec pe care nu l-am mai auzit niciodată... Îl țin minte însă de parcă-i săpat în mine...

Respir greu ...

- Călușeii?!

Tânărul mă privește lung... pune capul pe umărul
meu și începe să murmure:

S-învârt călușăii,

S-învârt călușăii,

Și glasul lor zboară pi aripi di vânt,

Copiii aleargă sprî zari cu zmieii,

Diparti-s, diparti-s și nu-i mai ajiung,

Copiii aleargă sprî zari cu zmieii,

Diparti-s, diparti-s și nu-i mai ajiung...

Sibiu, 27 iunie 2007, la ora 2 din noapte

NOROCUL MEU ...

- N-a stat mult. Deși părea că nu s-ar mai desprinde... Se uita în jur și căuta prin fiecare ungher cu ochii... M-am cam speriat la-nceput. Când am auzit-o vorbind, am gândit că o fi neam cu balerina...

- Nebuna cu porumbeii?

- Nu-i nebună, mamă. E doar speriată. Fugară. Ce știi ce va fi în sufletul ei ... Câte o avea în urmă... M-am făcut prietenă cu ea, că cu cine să stau de vorbă cât ești plecat? E femeie cumsecade, are și doi copii mari, acolo la ea... Unu i-o ieșit inginer acum, iar fata-i profesoară de un an... Iar ea a fugit acum vreo 10 ani cu unul de-al nostru. Voia să se așeze la noi și să-i aducă și pe copii aici, după ce s-o mărita. Dar ăsta o lăsat-o după primul an, după ce femeia și-o vândut acolo tot și și-o lăsat copiii în grijă la

neamuri... Nici la ei nu-i primită acuma, că-s săraci ca vai de lume acolo, nici aici nu are stare... Mai lucrează cu ziua pe la unul și pe la altul... Zece mii ora de călcat ... mai spală ... se bucură de-o pâine și-mi mai dă și mie chiria din când în când... Da' cu fata asta de-o venit azi, tare milă mi-o fost de ea... Mă tot întreba de tine și se bucura de fiecare lucrușor de al tău pe care i-l arătam... Îl atingea cu vârful degetelor... Îi râdeau ochii și-i plâneau... Se învârtea prin cămăruță, în rochia ei înflorată, de parcă plutea, așa călca („Da, știu, îi știu pasul și plutirea...”) și iscodea cu ochii orice colțișor... Îi fată faină... Vezi mamă, ia samă, să nu strici casa cuiva... Va avea și ea suflete pe acolo, care-i poartă grija și o așteaptă...

*

Sunt un burlac înrăit... Sau eram, până am cunoscut-o pe fata asta... Vremurile m-au adus aici, mulți ani în urmă, și aici m-am așezat... Dacă se poate numi așezat. Umblu din gazdă în gazdă de ani buni. Un an-doi la unul, un an-doi la altul... Ba că renovează, ba că vinde, ba că dă la copii... La gazda de acum sunt de cinci ani. Mă am bine cu bătrâna, îi mai fac piața, mai repar câte ceva... Nu se plânge de mine, mai ales că sunt mai tot timpul plecat. Îmi deretică prin cameră și nu-și bagă nasul prin dulap ori în sertare. Și știe să-și țină gura, ba-mi ia și apărarea față de ceilalți chiriași de pe curte,

când mai întârzie cineva pe la mine. „Da’ ce vreți oameni buni, dacă vouă v-o trecut vremea, ai mai tineri vreți să fie ca voi? Posaci și neiubăreți? Da’ tu când îți bați nevasta de sperii copiii vecinilor, cum e? Ai?”

Cel mai mult ne place să gătim împreună. Mai prindem câte o duminică, atunci când sunt în oraș... Îmi bate pe la opt în ușă, încetisor, așteaptă să mormăi ceva, apoi apare cu ceașca de cafea. „Ce gătim azi?” „Hai să scriem!” Adică să facem lista pentru piață.

E ca o mamă ori ca o bunică iubitoare și mi-i drag să-i fac pe plac. Se pricepe la gătit și-i place să mă îngrijească. Pereții casei s-au învățat cu mine, și eu cu ei, de parcă aș fi aici de când m-am născut.

*

- ... și strângea în pumn o batistă micuță pe care o ducea la nas din când în când.... Când am fost mai aproape, am simțit miros de busuioc...

Busuioc!!! Busuiocul pe care i l-am dat eu, să-i poarte noroc! Trăsese autocarul pe dreapta, pentru o pauză de un sfert de oră. Când am coborât, pe marginea drumului, un fir stingher de busuioc. Total nelalocul lui, acolo. Sămânță furată și adusă de vreun vânt ... Am rupt numai o rămurică mică și i-am întins-o... A luat-o și a pus-o într-o batistuță pe care a ascuns-o la sân...

*

- Când a plecat?
 - Apăi, nu de mult... Să fie două ceasuri înainte de a veni tu.
 - Acum e două...
 - Așa-i, pe la doispe o plecat.
 - N-a zis unde?
 - Apăi, tu ai zis că ai treabă la nu știi ce bibliotecă... și i-am zis că dacă ajunge în orașul ăla, să întrebe de tine la biblioteca cea mare. N-ai zis că stai mai mult acolo și că hotelul e chiar lângă bibliotecă?
- O lumină mi se face în minte! Păi, o găesc la gară! Și trenul... Oh! Mai sunt doar câteva minute!
- Măicuță, te sărut! Mulțam! Am înșfăcat geamantanul pe care nu apucasem să-l desfac și am fugit.
 - Nu stai să mânci? am mai auzit din fundul casei glasul speriat și mirat al gazdei.

*

Stau prost pe peronul gării. Prin fața mea fuge, din ce în ce mai repede, trenul. La ultimul vagon, pe la mijloc, într-o frântură de secundă, o văd la geam. Mă privește cu ochi mari și speriați. Incapabilă de un gest.

*

Șarpele casei

- Hai să te dezlege baba, feciorașule!

Ieșisem din gară și trecusem deja de bisericuță.

- Azi n-ai miluit-o pe baba...

La portița bisericii, bătrâna cerșetoare pe care o văd de ani de zile, de fiecare dată când plec din oraș... Îi dau câte un bănuț, iar ea îmi zice de fiecare dată, mormăind din basmaua care-i acoperă fața: „Să ai noroc, feciorașule”.

Mă întorc și dau să-i pun un ban în palmă.

- Nu, feciorașule, nu. Da' să-mi aduci cât te-o lăsa inima după ce te-oi dezlega.

- Ce să dezlegi? Mă gândeam că necazul mi se citește așa de bine pe față, că baba asta vrea să mă îmbrobodească te miri cu ce șarlatanie...

- Stai colea lângă mine, dacă vrei să-ți vie fata.

Mă codesc un pic, situația este jenantă, suntem în plină stradă, iar vreo doi care n-au de treabă s-au oprit mai încolo și se fac că privesc în jur, dar se vede că trag cu urechea și mai furișează câte un ochi spre noi, când și când. Fie ce-o fi!

- Ia spune, mătușă, zic eu, și mă așez lângă ea. Ba chiar îi întind și palma, amuzat oarecum de spectacolul la care se mai opriseră două trecătoare ca să-l privească.

- N-am treabă cu palma ta, feciorașule... Ia spune babei: ai primit un dar de la o femeie care-ți poartă sâmbetele, așa-i?

- Dar? Ce dar? N-am primit nimic.

- Nu acum, mai de mult.... Ceva, oricât de mic... Ai fi avut vreo drăguță pe care ai supărat-o...

- Nu, mătușă, nu...

- Nimic, nimic, nici un căpețel de ceva, acolo?... Nu cred, mai gândește-te... Și dacă ți-aduci aminte, să vii cu el la baba să ți-l dezlege și să-l duci în prag ciudoasei. Hai, du-te acum, că stai ca pe ghimpi, văd eu. Hai la baba să vă ghicească, să vă dezlege, frumoaselor și băftoaselor! mai zice baba, întorcându-se la cele două cumetre care căscau gura la noi.

*

Plec îngândurat... Vorbele babei mi-au intrat la inimă. Dar... ce dar? Ce dar să fi primit eu? Întrebarea mi s-a înfipt în cap și nu mai iese ... Obsesie...

*

Intru mai zilele trecute la o bere, în crâșma de sub pod. Când îmi vine rândul, crâșmărița îmi face cu ochiul și-mi șoptește:

- I s-o-ntors bărbatu', domnu'! I s-o-ntors bărbatu', și-mi mai face cu ochiul o dată.

Iau berea și plec oarecum buimăcit, dar și bucuros de veste. E vorba de o drăguță de-a mea, de mai de mult. O lăsase bărbatul în urmă cu vreo 4-5 ani, iar eu i-am fost consolare o vreme... „Norocul ei!” îmi zic în gând, bucuros pentru ea, și ridic berea în cinstea ei. „Norocul ei!” ... Și, deodată, în capul meu

Șarpele casei

se face lumină și un gând ca un vânt rău se așază peste suflet... Acum un an, când ne-am văzut ultima oară, mi-a dat un firicel de busuioc. Îl adusese de la Iași, unde fusese în pelerinaj la Sfânta Paraschieva. Mi-a șoptit atunci, cu fruntea rezemată de tâmpla mea, lăsându-mi firicelul în palmă: „Norocul tău, norocul meu. Norocul tău, norocul meu. Norocul tău, norocul meu”...

Sibiu, 29 august 2007, la ora 2 din noapte

POVEȘTILE MARIEI

BOBII

- ... Și, ia, zî, maică, ște te-adușe?...
- Măicuță dragă, vor să mă deie...
- Of... fata maichii, of... și la minie ai tunat amu, moașă-ta? toma' la minie?!
- Măicuță... vor să mă deie, măicuță, or io mi-s cocilă încă... zî-mi, măicuță, ce-a fi cu mine? Ce-a fi? Zî, măicuță, că mi-i ceamă...
- O lacrimă își face loc, proptindu-se-n stînga și-n dreapta-n făgașele feței...
- D-apăi, hai să vigem șe-or zîșe boghii, fata moașăi...
- Moașa satului bagă mîna sub poala șurțului negru. Dintr-un buzunar ascuns, iese pumnul care strînge bobii...
- Fata maichii, fată...

Moașa aruncă bobii în sită, privind prin ochiurile ei parcă dincolo de urzeală...

- Fata maichii, fată... și rămâne cu privirea pierdută, parcă spre o altă lume, doar de ea văzută ori, parcă mai degrabă de care se oprește ca în fața unei ceți...

- Ce-i, maică, ce-i?

- Fata mamei, zice moașa-ntr-un târziu... boghii az nu zîc... S-or pus de-a-n strâmba... Iuce bagă, iuce ieșe... nu ieșe nimica...

- Hai, muică, zî ce zîc!

- Da' nimică-nimicuță...

- Da' zî, muică, că mă ustură...

- Fata maichii, hai mai bine cu cărțile, că boghii s-or așăzat de-a-n strâmba... Da' nicicum, fata maichii.... nicicum, zice moașa, cu ochii-mpâcliți de jale către urzeala sitei...

CĂRȚILE

- Te măriți, fata moașei, da' nu te măriți...

- Cum asta, moașă?!

- N-ai stare... N-ai stare, cocilă, n-ai stare de-a locului... Moașa privește cărțile.... parcă nu-i acolo...

- N-ai stare de-a locului... Urma Babei nu-i pe tine, cocilă, șî nu-i de loc!... da' calci tot timpul pre ea, șî iar te fugi, șî iar te-ntorci... Of, fata moașei... Șî io-te

Șarpele casei

pe el în uniformă, da' nu-i bun... și io-te două flori cu capul plecat... și iar nu-i bine, cocila mea... da' vine și feșiorul, iote-l colea, dar o să-l lași... o iei pe Urma Babei...

Moașa dă lacrimi iară...

- Da' zî, moașă, da' zî, că mă ustură inima, moașă...

*

- Povestea asta a mamei am aflat-o târziu, zice tânărul din fața mea...

Suntem în crâșma de mult tăcută, cu rece miros de țigară de aseară... Coniacul din fața noastră a rămas de bună vreme clipind cu ochi mort din rotunjimea stinsă a bolului...

ION

Maria a fugit de acasă la puțină vreme după ce a fost dată. N-a stat nici măcar prima noapte; s-a ascuns prin grădini și, când a prins vremea potrivită, a fugit la oraș. Pe jos, desculță, cu o desăguță, în care un boț de brânză-nvelită-n mămligă rece își aștepta rîndul la o foame ținută-n frâu... adică atunci când n-o mai răbda...

Șaișpe ani... șaișpe ani – dar noroc pe ea, că n-a ajuns slugă... Erau anii aceia când, cu un pic de

curaj, erai bine primit pe șantierele patriei... Ba' ți se găsea și gazdă... Noua rânduială avea nevoie de vlagă... de sânge tânăr...

Așa a ajuns Maria în gazdă la Lele Oană. *Oma*, pe graiul curții, că cică ar fi fost din neam de nemți. Și erau anii aceia în care flăcăii făceau armată prusacă pe model rusesc, mândri în uniforma lor încenturată, mirosind a bocanci de box, dați cu cremă puturoasă, și a pătură de cazarmă.

Unul dintre ei a fost Ion, fiul gazdei. L-a cunoscut Maria într-o permisie, din aia ce se dădea după *periodă*, adică după șase luni ori chiar un an, după cum era arma la care slujeai...

A fost omul în uniformă...

FLORILE

Pe Maria am întâlnit-o prima dată la un spital din București. Eram cu soția. Probleme de fertilitate. Și ea la fel. Am intrat în vorbă și ne-am împrietenit repede.

- Am avut două fetițe, două fetițe ca două flori. N-a trăit niciuna. Tăt la două săptămâni s-au dus, mititelele...

Acestea au fost florile cu capul plecat...

FECIORUL

- Știi ce mi-a zis mie doctorul, atunci? „Femeie, vrei copil? Sari gardul și fă-l cu altul, că la al tău e buba, nu la tine!”

- Și? am întrebat-o la telefon, peste un an și ceva, când am vrut să văd ce mai face.

- E bine și nu-i bine... Am un băiat frumos și sănătos, noroc că samănă cu mine... Da' nu-i bine... Al meu cred c-o mirosît ceva. Ce bea el înainte, dar de când am rămas grea, zâci c-o înebunit! Bea zî și noapce, zî și noapce... Mai aruncă și cu paharu' după mine... Nu zâșe nimic, mă privește cu ură și scrâșnește numa'... măcar de mi-ar zîșe, s-ar mai ușura, săracu'... Scrâșnește din dinți și aruncă cu paharu' după mine și mă fuljeră din ochi, fără o vorbă... Eu fug atunci cu băiatul la sân, la alimentara de la colț. Mi-or aranjat femeile de acolo sălaş lângă un calorifer. Dimineața, la deschidere, strâng așternutul și mi-l ascund în depozit, după rafturi... Plec și io acasă, după ce-l văd că pleacă și el... Viață de iad, viață de iad...

*

- Știi asta? îl întreb pe băiat.

- Am aflat... Mi-a zis mama, când am făcut 21 de ani... Dar cred că am simțit eu ceva când eram mai mic... Tata a murit când aveam vreo 14 ani... Dar

tot îl iubesc... Așa cum a fost el, a fost tată în casă... știu că m-a iubit și el... Acum, când mă uit în urmă și știu ce știu, parcă înțeleg de ce se uita așa lung la mine, câteodată... A murit de la băutura... S-a culcat într-o seară, după ce băuse zdravăn, dar zdravăn de tot, îmbrăcat cu hainele cele bune și cu pantofi în picioare. L-am găsit dimineață, cu mâinile pe piept, gata de pus în copârșeu... Ei, au fost probleme cu autoritățile... n-a fost ușor... S-a dus...

Băiatul scoate din portofel o hârtie și o despătorește...

- Am scris asta și o port cu mine tot timpul... Fac asta pentru el, chiar dacă a fost rău cu mama. Pentru mine a fost bun. A fost tata meu.

*Așa cum în mormânt
Pământu-i greu pe tine,
Așa-i și viața mea,
Că nu mai ești cu mine.*

*Ai fost și vei rămâne
Tăticul meu iubit,
Icoană, mi-ai fost, tată,
Și ce mult te-am iubit.*

*În cimitir te plâng,
Cu jale și suspine,
Și-l rog pe Dumnezeu
Să fie lângă tine.*

Mângâi, fără să-mi dau seama, hârtia boțită și îngălbenită, privind nici eu nu știu unde... Gânduri? Mi-i capul gol de gânduri... și mi-e sufletul gol de simțire... Unde-o fi acum Maria? Feciorul îi este mare acum, bărbat în toată firea... S-ar bucura de el...

MĂTUȘA

- Bună, Maria! Bucuroși de oaspeți?

- Tăta prostu'! se aude din fundul casei.

Maria mă privește uimită din prag...

- Intră, hai, intră! Doamne, șe surpriză!

- Tăta prostu'!

Maria zâmbește.

- Hai, intră, nu-ți fie ceamă, e mătușa... nu-ț' face nimica...

- Tăta prostu'!

- Hai, hai, ce faci ochii așa? O s-o placi ge îndată...

Pășesc oarecum nedumerit și oarecum amuzat de primirea aceasta inedită.

- Tăta prostu'!

Mătușa apare din camera mică. Privirea îi e pierdută și zâmbește larg unei lumi doar de ea văzută. Nu știu dacă mă vede. Îi zâmbesc și-i spun „Săru' mâna”.

- Tăta prostu'!

Aproape că râd și mă întorc întrebător spre Maria.

- Las' că-ț spun mai încolo. Măi, da' ște surpriză! Șe ț-o venit? Nu tu telefon, nu tu nimica-nimicuța... Cum ai nimerit?!

- După alimentara de la colț...

- A! Bată-ce să ce bată... Da, așa-i, mai am o precină acolo, de pe cimpuri... Da' știu că-ț merje mincea!...

- Tăta prostu'!

Închidem ochii amândoi și zâmbim...

Asta era acum mulți ani. Nu știu ce mi-a venit, și am luat-o prin țară... Mai fac din astea, mai ales după o bucată de vreme mai încărcată. Am noroc - soția mă înțelege și-mi lasă frâu liber...

- Astea sunt pentru tine, zic eu, și-i întind buchetul de flori...

- Știi ce, îmi șoptește Maria, dă-i-l mătușii... așa de mult îi plac...

- Mătușă...

- Ai, ai, ai!... Ai, ai, ai!... Bătrâna ia florile și-și îngroapă fața în ele, dragostindu-se cu petalele lor. Ai, ai, ai!... Ochii îi strălucesc de fericire.

- I-ei făcut o bucurie cum nu să poace mai mare, îmi șoptește Maria.

- Ce-i cu ea?, șoptesc și eu.

- Mai încolo, las' că-ț spun... Zî, mai bine, ce-i cu cine p'în fundu' ăsta de țară?!

*

- Ce e Urma Babei, Maria?

Femeia se gândește lung... să-mi spună, să nu-mi spună...

- Mai sus de satul nostru cică e o urmă într-o piatră... N-am văzut-o nișiodată, ba chiar am călcat cu frică p'în locurile ielea, și nu de multe ori... Da' numa' șine are nevoie... numa' șine are nevoie o găsaște... Of, of... cocile, cocile...

Maria privește în gol... oftează și se ridică să pregătească o cafea. Eu tac, deodată coplesit de brusca ei înnegurare.

*

- George, îmi spune Maria, după ce i-am ascultat poveștile... Tu ești dintr-o altă lume... noi suntem dintr-o altă lume... părinții și bunicii tăi sunt altă lume, cu toți ai lor... sunt ca noi.... Tu nu poți fi... ai plecat de mult... Te-ai depărtat... zâci că scrii... da, poți să trăiești în scrisul și închipuirea ta ... dar, ște-am zis io e chiar viața noastră ...

Asta îmi spunea Maria a doua zi ...

POVEȘTILE MARIEI

Urma cea rea

- Mătușa o călcat într-o urmă rea...

- ?!

- Nu știi, așa-i... Mătușa a fost un copil normal până pe la 11-12 ani. Ba, lua și premii, cu coroniță chiar... Într-o zi, intră pe poartă - venea de la școală și strigă:

- Ioce cum calc, ioce cum calc!

Mumă-sa iese pe prispă și să i să facă rău: cocila sărea și călca în niște urme uscate din nămolul bătăturii...

- Tu, cocilă, sari de-acolo! o strâgat, spărietă. Sari de-acolo!

- Ioce cum calc, ioce cum calc! râdea și să bucura mătușa.

- Sari de-acolo!

Io nu eram pe atunci, da' mi-o povestit mumă-sa... mătușa o mers bucuroasă, călcând în urme, până la pârliazul din fundul grădinii... acolo s-o oprit și s-o uitat lung, lung, înspre deal... s-o întors spre

Șarpele casei

mumă-sa, i-o zâmbit, i-o zâmbit cu zâmbetul pe care i l-ai văzut, și o zâs doar atât:

- Tăta prostu'! De atunci doar atâta spune: „Tăta prostu'!” și zâmbește... Doar atât...

O ascult înfiorat.

- Știi, zic într-un târziu... asta seamănă cu „copilul schimbat”...

- Da, știi și de asta... Așa am zâs și io când am auzât povestea... Că mătușa-i cocil schimbat... Și l-o schimbat la pârleaz, acolo... Ce șcii pe unge va fi ea, și adevărată... Și ce șcii șine va fi fimeia asta... Da' am făcut legare cu mumă-sa, legare cu limbă de moarce, ca s-o grijăsc... „Tăta prostu'!” Ce șcii ce-o vré să spuie... Da-i cumince și curată... O mai mustru când ies cu ea prin oraș, ca să tacă. Înțăleje și nu mai zâșe „Tăta prostu'!”, da' să uită pă jur-împrejur și râde la toț'... S-o-nvățat lumea cu ea... Îi chiar faină, și mă întreabă unu' și altu': „Șe-ț' mai fașe mătușa?”...

- Zi-mi un pic, ce-i cu urma asta cea rea...

- Vez' tu, la noi nici nu-i voie să pomenești... da' hai să-ț' spun... sunt urmele pe care le lasă Necuratul... șine calcă în ele, să fașe a' lui... sau îl schimbă... ca pe mătușa... chipu-i la fel, da' mincea... uice și tu...

Farmece cu păr de capră

- ... Tu nu știi, George, da' la noi... la noi viața șé adevărată îi asta de care-ț' spun... De Urma Babei, că ță-am spus... nu știi șe-i... da' la noi îi mare lucru... Îi chiar numele satului... da' nime n-o văzut-o până acu'... Știe lumea că-i într-o piatră... Ce știi tu... La voi nu-i nimica, la noi îi viața... De când n-ai mai auzît o poveste?...

- Spune, Maria, spune, și nu mai întreba... avem și noi înțelepciunea noastră....

- Da, care vă ajută să rămâneț' proști... știu cum îi... Hai să-ț' zic una... de farmece ai auzât, nu?

- Pe aia dreaptă... știu că se spune în neamul nostru că a murit unul din farmece... A călcat în niște păr de femeie care a fost fermecat... era pus chiar la poartă... s-a stins în două săptămâni...

- Și nu crez'?

- Maria, nu știu ce să spun...

- Hai că-ț' spun eu... Era unu' la noi... avea oi și capre... gospodărie frumoasă, muiere vrednică și doi ficioni faini... Da' mai era în sat și o fimeie care pusășă ochii pe bărbatul ăsta... Or sfătuit-o unu' și altul să-l lasă în pace, să-ș caute dacă nu acolo, atunci în alt sat și să nu strâce casa omului. Da' ea, nu și nu... Și o plecat într-o bună zî la trei sate, la una care fășé farmeșe, s-o învețe ca să-i aducă bărbatul în casă. Și o-nvățat-o. L-o pândit când o plecat cu turma în munte, i-o prins o capră și i-o

tăiat păr din frunte. Fără să baje așela de samă... O dat drumu' caprei și o dus smocul vrăjitoarei. Asta o descântat părul și i l-o pus într-un cârceag¹. I-o dat cârceagul și o strachină mică de lut, să le puie după hornul sobei și să aștepte, că-i va veni bărbatul în casă. Și așa o fost: a doua zi îi intră bărbatul în băătătură și-i spune: „Am venit acasă”. Acu', capra, când s-o văzut sângură, s-o întors acasă, de s-o spăriet muierea lui. O plecat după el și nu l-o găsat acolo. Era numai sluga, care i-o spus că baciul nu șcie șe-i cu el, da' dimineață s-o rădicat, s-o uitat primprejur și o plecat la vale, fără o vorbă. Fimeaia s-o întors în sat și l-o căutat la socri... Acuma, satul nostru-i mic, odată să află veștile... Vine o vecină și-i spune că bărbat-so-i la lelea... O plecat asta întins, și l-o găsat acolo.

- Hai acasă, măi bărbace!

Ăsta s-o uitat mirat le ea și i-o zâs:

- Asta-i casa mea, unde vrei să merg acasă? Și dumneata șine ești?!

- Măi bărbace, nu fi nebun! Hai acasă cum îți zîc!

O ieșit cu scandal.... Or venit ficiorii... În sfârșit, ăsta nu și nu... S-o divorțat fimeaia, n-o avut șe fașe... Nici pe copii nu-i mai cunoștea... Ș-or trecut cincini ani... Satul să-nvățasă cu treaba, i-o lăsat în pace pe cei doi să-și vadă de gospodăria lor ... Da iote că să-mbolnăveșce muierea asta nouă și să îmbolnăveșce rău de tot, fără scăpare.... să usca

¹ Ulcior (dialect bănățean)

văzând cu ochii ... iar ultimele două săptămâni niși nu s-o mai dat jos din pat, c-ontorcea bărbat-so cu șearșafu' ... Înainte de a-ș' da sufletul, i-o spus:

- Bărbace, să te duci la trei sate de aiși, s-o cauți pe vrăjitoarea, că are să-ț' spuie șeva șe io nu știu, nu mă prișep...

Așa o făcut. Și când să scoată copârșăul din curte, vrăjitoarea odată strâgă:

- Staț! Și s-or oprit cu moarta chiar sub streășina porții. Măi omule, du-te și ia de după hornul sobei, vez' că trebă să fie acolo un cârceag într-o strachină mică. Adu-le-ncoa!

Și o venit omul cu ele, nici nu șcia de ele.

- Sparje-le aiși, lângă copârșeul moartei!

Și le-o spart, George, și din cârceag s-o risipit părul caprei și l-o luat o pală de vânt venită dintr-o dată. Și omul nostru odată fașe ochii mari și să uită buimac în jur:

- Da' șe-i aișea? Unde-i carul meu și boii mei? Casa mea, copiii mei și nevasta mea unde-s?! Și șe-i aișea, șe-i cu copârșăul ăsta?! S-o trezit, George, ca din morți, ca de pe cea lume... Ne făceam cruce și ne scuiam în sân de-o așa minune... S-o întors omul la casa lui atunși. S-o împăcat cu nevasta și cu copiii și au avut și au și acu viață bună... De cei cinci ani nu șcie nimica-nimicuța, da' și oamenii îl lasă în plata lui, că noi credem în astea, George... Îs din viața noastră și trebă să ne credem unul altuia...

Câinele cu ochii roșii

- Hai să-ț' mai spun una... Asta chiar mie mi s-o întâmplat.... mă ia cu fiori și numa' când mi-aduc amince...

- Zi, Maria, zi... Parcă și pe mine mă iau fiori, după povestea de adineaori... Zi, fato, zi!

- Veneam de la oraș acu' ani mult' în urmă... mai trăieui ai mei... Și trec pe lângă fântână, pe lângă fântâna din crucea satului, aia cu cumpănă... Nu-ș' ce-mi vine, da' parcă mi să fașe săte... Era cam trecut de miezu' nopții, da' io nu mi-s fricoasă... și mă opresc să scoț apă... Și cum eram io cu gura-n ciutură și sorbeam, parcă mi să ridică păru' pă schinare... Șe sărășia? zic io, șe-i cu mine? Rădic ochii, George, și înțăpenesc... în fața mea, la nici doi pași, un câne cu ochii roșii... Să uita la mine și mârâia...

- Maria, hai că bagi spaima în mine...

- Dacă-ț' spun... Luna abié dacă lumina un piculuț, da' l-am văzut... era negru, mare și cu ochii roșii, ca de jăratec... Și jarul așela mă străpunjea și mă țanea țapănă, de nici suflare nu mai avém ...

Ș-odată-mi vin în fire și dau cu apă pe el, cât am putut mișca și io ciutura, și o iau la fugă... N-am întors capu', da-l simțam aproape... George, ai visat vrodată că te urmărește cineva, nu știi cine, da' știi că nu poți să scapi, și-i chiar lângă tine, gata-gata să te-apuce? Iote așa eram io atunci, ca-ntr-un vis din ăsta... și fugeam și fugeam, și parcă nu mai ajunjeam acasă... Și casa era la nici o sută de pași... Și sâmțam jarul ochilor în ceafă și eram spărietă de moarte... George, ca-ntr-un vis din ăla, cum îți spun...

- Și?

- George, și cum fugeam și nu mai ajunjeam, odată aud tropot ca de herghelie, de să tremura pământul... Așa-i că și ții ț-îi ceamă? D-apoi mie, atunci... Jar în ceafă și tremur de pământ, ropot de copite și rânchezat de cai... mulț', mulț'... Și veneau după mine și io nu mai ajunjeam...

- Și?

- Și ajung la poarta cășii, la părinți, năvălesc pe ea și trec ca fuljerul... George, s-o dărâmat poarta în urma mea... Nu-ț' vine a crede... da' s-o dărâmat... cu stâlpi cu tot, cu streășină cu tot... dacă mă prindea sub ié, praf mă fășé... Da', ca prin minune, nu s-o mai auzât nimic... nici herghelie, nici mârîit de câne... liniște ca de pustiu, tășere ca de mormânt... Tășere gré, bolnavă... De parcă trecusăm în altă lume... Mă uitam buimacă în jur, luna dăde lumină ca zâua, curată... numai poarta zășé și mai aminté ca de vis urât, cum ț-am spus... George, poate nu crez'...

- Te cred, Maria, te cred...

- George, nu sunt dusă... și nici nu scornesc... Și nici nu vreau să te sperii... Da' spaimă din așea nu doresc nimănui... De atunci nu mai merg în sat noaptea, și nici din fântâna de la crușea satului nu mai beau apă... Mi să pune de spaimă și numa' când mă gândesc...

URMA BABEI

- Noi, moașă a satului, cum se spunea pe vremuri, nu mai avem. Avem serviciul medical...

Primarul mă privește ușor amuzat...

- Ei, nu asta caut... Vreau femeie la care să-i fi mers vestea că face și desface farmece, că dă în bobii... din astea... Nu vă fie teamă, v-am spus, scriu despre așa ceva... ăsta este filonul pe care îl exploatez...

- Ei, ar fi fost cineva, dar s-a stins acum ceva timp în urmă... să tot fie vreo 4-5 ani, dacă nu mai mult... Ei, domnule! sare deodată primarul, plesnindu-și palmele bucuroși. Dar este, cum să nu! Este chiar nepoata babeii... dar cică dă în cărți numai și ghicește în cafea, mai nou, de când lumea s-a boierit și pe la noi...

*

- Tuşa o murit bătrână-bătrână... Da' o dat în bobi ş-o dezlegat ape până-n ultima zî... N-o fost beteagă... Atâta doar că umbla mai greu, da' umbla... na, la nouăzeci şi şapte... Io am stat cu ié, de-am mai ajutat-o, ba cu una, ba cu alta... Am mai furat şi io meşteşug de la şele boscoane... Da' m-oi duşe şi io, az-mîne... şi s-o perde... az, una-două, cu leacuri tăt nemţăşti... da' o buruiană, ori un ghiescântec, ori un tras... că-i colea, la-ndămână... neam! Şi nu te costă şi nu merji întră străini... Să perde cum să perd tăte...

Bătrâna din faţa mea clatină din cap, privind în pământ.

- De una, Maria, zâci? A lu' Oardă... Păi, cum să n-o şciu... C-aişi ieram cân' o venit... Şi la noi o stat, c-ai ei s-or stâns de mult... şi casa îi lăsată... Apăi aia, dragu' mamii, s-o dus de s-o vândut... Săraca...

- S-a vândut?! Cui?! Cum?! De ce?!

- He, he! Să vede că nu eşci de pe-işi... Da' las că nici mulţ' de-ai noşti nu şciu...

- S-a vândut...

- S-o vândut, domnule, s-o vândut, că şe iera să facă?! Doar un cocil are... n-o să-l piarză, dară! Cî nu-i ghe glumă cu aşă şeva! Hai să te desluşască mama, că eşci neşciutor...

*

Șarpele casei

- Cânt' o făcut cocilu', aișea l-o făcut... Acuma șcii că o mai avut două fece... Ș-o vrut să șcie șe-i zâc ursătoarele cocilului... Moașa, tușa mé, o pregătit tât șe trebă pentru ursători: ață, ace, pânză, cărț', haine, șeva ghe mâncare... le-o pus pă tăte-n covată și le-o dus la veșina din sus, cu vorbă să țâie mince șe visază, trei nopt' la rând... Ie, și asta o visat în șe d-a treia noapte că cocilu' va avé trei cumpene. Dacă scapă dintr-a treia, va trăi 84 de ani...

- Și băiatul, câte cumpene a avut, întreb eu, parcă dintr-o dată pus pe drumul bun al gândului. A avut două, așa-i?

- Da, dragu' mamii, așa-i, ghe asta o și venit Maria la noi... să ne spuie că o avut două cumpene... una cânt' era miculuț și s-o-necat c-un ban iar alta cânt' era mai mărișel... să juca *humba-rumba* c-o jucărie în baie și era să să-nece cu apă...

- Și?

- Vez' tu, la șe de-a treia visare i-o zâs ursătoarea ghe trei cumpene... Da' la noi, poțâ să te vinz', ca să cumperi șe de-a treia cumpănă...

- Să te vinzi?!

- Da! Merji și cauț' Urma Babei și te vinz' acolo...

- Dar cum te vinzi, ce faci? Cum faci?

- Țsta-i lucru pe care nu-l șcie nime', dragu' mamii... Nime'... Doar că te duci pă Urma Babei... Șine o plecat după ea, nu s-o mai întors... da' o cumpărat cumpăna... E-he! Îi lucru de taină, de care lumea să cam ferește să vorbească... Să șcie doar că cutare sau a lu' cutare o plecat pă Urma Babei... Și îi

fac ai lui *cântecul zorilor* ... că nu să mai întoarse...
I-am făcut și noi lu' Maria colea, sub jeamul ăsta,
unde o stat păste noapce...

- Cântecul zorilor?

- Da, am bocit-o... trei dimineț' la rând, după
datină, cu lumânare, cană de apă și batistă... apăi,
mulce n-am pré știut, am zâs și noi din șe-am mai
auzât de ié și ne-am mai amintit...

- ... acuma nu mai puté răbda, săraca... N-o mai
așteptat ș-a treia cumpănă, că pré mulț' ani or
trecut... ș-apoi tăt o viață cu sufletu' la gură... Gata!
S-o dus! S-o dus pă Urma Babei, de s-o vândut...
Cocilu' are să trăiască!

ȚARA-FĂRĂ-NUME

Ar putea părea un vis ceea ce mi s-a întâmplat...
dar nu cred...

*

Mergeam pe un hotar cu doi prieteni, arcași... Ne venise nouă, așa, o toană, amintindu-ne de copilărie și de toate ale ei. Ne-am făcut arcuri și, de câte ori ieșeam pe undeva, le luam și trăgeam la chită în te-miri-ce... Oameni mari, cu minte de copii... Cu dor de copilărie, s-o zicem pe aia dreaptă...

Mergeam pe hotar și căutam din ochi ceva în care să tragem... ba vreun stâlp de telegraf, ba vreo movilută, ba vreun ciot de măceș, scăpat ce știi cum de lama plugului... Zbârnâiau corzile și zburau săgețile strâmb, făcute din lemn strâmb și prost, cum din lemn prost erau și arcurile care nu țineau mai mult de două-trei ieșiri, că se uscau...

Mai nimeream noi, câteodată, și ne bucuram precum copiii, copiii de altădată, copiii din noi...

- Băi, cu praștiile ieșeam mai bine!

- Da, dar nu eram indieni – se cheamă, zic eu, mai meșter dintre toți – și la făcut arcuri și săgeți, dar și la chitit...

- Bă, cu o praștie, am fi nimerit cioara aia de colo, zice amicul de mai dinainte... Uite-o, aia de se uită spre noi, de zici că ne râde-n nas...

- Auzi, zice celălalt, da' de ce-i singură? Ciorile sunt sociale, nu umblă de unele singure...

- Auzi, să știi că parcă acum bag și eu de seamă... Mi s-a părut mie că ne-a cam însoțit... și nici n-a croncănit... hai, să-i aruncăm ceva pâine, zic eu, băgând mâna în traistă.

- Dă-o, mă,-n sărăcia...

- Ba nu, zic eu... dacă tot avem ceva cu noi, de ce nu? Voi știți că în fiecare dimineață, când ies pe balcon să-i fac cu mâna neveste-mii, le dau la vrăbiuțe câte-o felie de pâine? S-au învățat. Cum ies, cum apar... Și se strigă una pe alta... Nu se apropie, că știți cum sunt de sperioase, dar așteaptă, fie pe streășină, fie pe balconul de la vecini. Când intru în casă, odată se reped și ciugulesc, și se bucură... și mă bucur și eu... Mai vine un porumbel, cred că dintre ăia care s-au aciuat în pod și, mai nou, de vreo câteva zile, o cioară...

- Du-te, măi, o fi chiar cioara de colo, și te urmărește...

- Hai, nu fă bășcălie, vorbesc serios... și se îngăduie unele pe altele... Ei, nu chiar o felie, chiar mai puțin câteodată, dar nu se bat...

Șarpele casei

- Ia hai să tragem în cioara aia, zice ăsta, bășcăliosul.

- Da' ia lăsați-o în pace, că o fi chiar cioara mea, zic eu, ... stârnit însă, dintr-o dată, în instinctul primar de vânător.

Zbârrr! Zbârrr! Nimic! Dar nici cioara nu dădea semne de neliniște (curat-ciudat!), ba, parcă se uita la noi numai cu un ochi, a râdere...

Zbârrr! trag și eu, și săgeata i se înfige în coadă. Rămân împietrit... Mirat-bucuros de o așa izbândă, dar și întristat...

- Bravo, bravo! sar ceilalți, dar mie mi se frânge inima, dintr-o dată...

Cioara, săraca, încearcă să-și ia zborul, dar greutatea din coadă nu-i îngăduie...

- Mergi, măi, și frânge-i gâtul, că-i a ta! Bravo!

Las arcul jos și pornesc pe arătură, cu grijă să mă apropii încet, să nu se zbuciume biata zburătoare, să se rănească și mai tare. Dar ea, săraca, nu dădea semne de spaimă, de parcă mă aștepta să-i scot unealta cea rea din trupușor.

- Vezi că te-ngheară și te-nciocăne! au strigat cei din drum.

M-am apropiat încet. Mă uitam în ochisorii ei, cu milă și cu părere de rău de pornirea ce-o avusesem, cu grijă ca să nu se zbuciume și să-și întindă rana.

Am apropiat mâna... Nicio reacție. Am prins-o cu stânga, iar cu dreapta am început să trag încetișor de săgeată...

*

- Fată frumoasă, cine ești, și cum ai apărut?!
exclam eu, cu săgeata în mâna dreaptă și cu stânga pe brațul ei.

- Fii binevenit în Țara-fără-Nume, dragule!

- Țara-fără-Nume? întreb mirat, uitând că mai înainte țineam în mână o cioară.

- Da, bine ai venit la noi! Tata te așteaptă...

- Tata?!

- Da, Tatăl meu... și al tău... și... al nostru... și al tuturor... al tuturor suflătoarelor și al tuturor nesuflătoarelor...

- Dumnezeu?!

- Voi așa îi spuneți...

- *Îi*?! zic eu, ca-ntr-o străfulgerare. Este „*El*”?!

- Nu te grăbi... Știi tu ceva, dar gramatica oamenilor, de multe ori, împiedică ȘTIIREA... voi îi spuneți CUNOAȘTERE...

- Știire... Cunoaștere...

- Da, i-ați spus Cunoaștere după ce ați inventat Cuvântul... Cuvântul, ca purtător de... cum îi spuneți voi? A! Informație! V-ați depărtat de Cuvânt ca Matrice, ca Sămânță Unică... Cuvântul-Matrice, izvoditor de Toate, în Rânduiala-cea-Bună...

- Ce-i Bine, și ce-i Rău, tresar eu, luminat parcă, dar într-alt chip...

- Văd că ți-ai dat răspunsul... înseamnă că, într-adevăr, trăiești în Lumină...

Șarpele casei

- Lumină? Da, am fost acolo odată... E... albastră...

- Asta-i altceva... Știm...

- Știți?!

- Da, știm despre Totul-ce-trăiește-întru-noi... Eu spun de Lumina în care ar trebui să trăiască și să-și vorbească... nu! ... *să se simtă* oamenii... N-ar mai fi nevoie de cuvinte... nu, nu zic bine... nu de cuvinte... altcumva... da! *vorbe, grai*... ca să se înțeleagă... Așa ați făcut o vreme, până când v-ați inventat Graiul și v-ați depărtat de Lumină...

- Ce vreți de la mine, întreb eu, înfricoșat parcă dintr-o dată, simțindu-mă prins... Dar oare vorbeam? Adică... vorbeam cu gura?... Ce vreți de la mine, zic eu, privind la săgeata din mâna dreaptă, brusc amintindu-mi de o tragere la țintă... dar, parcă, dintr-o dată, muiat și *știind*...

- Ai să-i înveți matematică pe pruncii nenăscuți...

- Matematică?! Dar eu am început să urăsc matematica din anul trei de liceu...

- Știm... Și știm și de ce... Dar erai în pragul Înțelegerii... ȘTIIRII, cum îi spunem noi... Ai ajuns la Simbol, mai mult, la Esența Simbolului Unic... tu nu știi... Ai vizat Esența Simbolului Unic, dar a doua zi ți s-a schimbat profesorul și s-a năruit totul... Acum ești ca atunci... Mai mult, te-am trimis odată în Lumina Albastră, ca să te cureți...

- Dar eu nu sunt profesor de matematică!!! strig eu, privind la săgeata din mâna dreaptă.

Fata îmi zâmbește:

- Profesor? Altă vorbă anapoda, altă invenție...
Dacă trăiești în Lumină, vei ști să pui Esența
Simbolului în Matricea Pruncilor...

- Dar numai eu? De unde atâta...

- Nu, mai sunt și alții... dar pruncii se vor înmulți,
pentru că vom avea nevoie de ei... Se apropie
Vremea, și tu știi...

*

- Măi, omule, bine ai venit printre vii!...

Întorc ochii de jur-împrejur în rezerva albă de
spital...

- Ești bine? Parcă l-ai văzut pe Dumnezeu, așa
arăți! Opt ore ai fost în comă...

*

Trei ani... o mie de ani...

Trei ani... o mie de ani... în care nu m-am văzut,
dar Lumina mea s-a bucurat împreună cu alte
Lumini, Lumini-fără-chip, în care totul se contopea
într-o Bucurie a Știrii (era să zic a comunicării), trei
ani sau o mie de ani în care nu m-am întrebat
niciodată „de ce?”, trei ani sau o mie de ani în care
am trăit doar Bucuria Luminii și a Luminilor... Trei
ani... dar oare au fost numai trei? Sau o mie? – stau
și mă întreb acum... Aș spune o Veșnicie de Bucurie
a Luminii... Trăire? Ca să spui că trăiești, trebuie să
te raportezi la un timp și la un spațiu – ca habitat și

Șarpele casei

habitudini... Nu a fost nici timp, nici loc... a fost Lumină... într-o Țară-fără-Nume...

*

Dumnezeu? Da! A fost tot timpul... L-am văzut?... Dar nu a fost nevoie... L-am simțit ca Bucurie în Lumină... A fost tot timpul... Este Tot Timpul...

Dumnezeu? Da! Dumnezeu este Lumină!... Pentru cei ce au Știire de Bucuria în Lumină și întru Lumină...

Sibiu, la 7 iulie 2007

CIOFOLOAGA

Cum cobori de la Dubova spre Eșelnița, trebuie să ai mare grijă, că deodată se face drumul spre dreapta, fără veste.

- Mulți s-au răsturnat pe aici, zice primarul. De altfel, și locul ăsta, Dubova, nu a fost ales întâmplător de hoți.

- Ce hoți?

- Păi, cică era acum multă vreme în urmă o ceată de hoți care prădau dincolo, în Imperiu. Veneau și-și ascundeau prada pe aici, prin locurile astea. Puterile cezaro-crăiești, când îi fugăreau, dădeau de cotul ăsta și nu mai puteau opri caii, și ajungeau dincolo, în râpa aia. Pe vremuri, se spune, era tare adâncă... acum s-a mai astupat, și de la surpături, și de când s-a modernizat drumul. Care scăpa cu gâtul nefrânt, nu scăpa de sabia hoților.... Și-au făcut hoții sălaș aici și, cu timpul, s-au făcut oameni de treabă.

- Uite, nu știam treaba asta cu hoții..

- Ei, puțini o știu... chiar și în Dubova, puțini mai sunt dintre urmașii lor, care să știe...

- ... În schimb, o știu pe aia cu ciofoloaga lui Petre. Te-am întrebat aseară ce-i piesa aia de lemn, de lângă șopron, zice gazda, întorcându-se către mine. Ți-am spus că o să-ți zic azi de ea, când trecem pe la Dubova.

Cu mulți ani în urmă – dumneata nici nu erai născut, - trăia, la noi, la Eșelnița, unul, Petre, împreună cu nevastă-sa. Petre ierea om chipeș, ochit de multe codane din sat, dar și de prin alte părți, că i se dusesese vestea și de fălos, și de neteamă de nimeni. Nevastă-sa ierea mai urâțică, o luase Petre de prin Banat de la unul din tovarășii de negoț. Dăduse ăla o groază de parale de zestre pentru fie-sa, că nu i-o lua nimeni; dar Petre a luat-o, că ierea copil sărac, și orișicât ar fi tras și-ar fi neguțărit, tot nu dădea înainte...

Acum vând și eu ce-am cumpărat... Spuneau oamenii că avea țiitoare până departe în Clisură, până pe la Liubcova, Gornea și Moldova Veche, la Pojejena și chiar Baziaș, și chiar la sârbi, dincolo... Nu știu ce să spun, așa spune povestea pe care o știu... Veștile mai sufereau și răsuciri pe atunci... dar parcă acum, nu? îmi face gazda cu ochiul. Necaz cu Petrea al nostru e că a cam prins de știre nevastă-sa. Și a început să se cam afle de sfadele lor, că pe vremea aia nu ierea ca acum, să te bagi între patru ziduri și să zici că nu te-aude nimeni... Azi-așa, mâine-așa, tot cu ceartă – că nevastă-sa făcea și nas, că ea venisă cu cheagul în gospodăria lor, – Petre tot mai necăjit ierea și tot mai ursuz se făcea. Dar nici nu-i zicea nevastei nimic, nici că da, nici că ba... Că nici el nu știa prea bine ce să-i spună, după cum se va vedea mai încolo. Asculți? și gazda-mi trage un cot.

Eu tresar, trezit deodată din povestea care curgea frumos din gura omului de lângă mine.

- Ei, Petrea al nostru, după cum s-a aflat mai în urmă, umbla el, dar nu avea decât o drăguță, aici, la Dubova. Și nu ierea una ca orișicare... Ierea o zână!

- O zână! și încep să râd ușurel, mai mult mânzește, amuzat de poveste, dar mai mult de seriozitatea cu care o grăia gazda.

- Ia uitate, dom' le, că râde! Păi nu spusăși că crezi în de-astea? În asta de ce n-ai crede?!

- Spuneți mai departe povestea, zic eu și-mi compun o moacă serioasă, ca să nu-l supăr.

- Dacă nu crezi, n-o mai spun!

- Ei, acum... Dar dumneavoastră credeți?

- Măi! Ai pus mâna aseară pe ciofoloagă?

- Am pus.

- Și-ai dormit bine azi noapte?

Parcă o lumină mi se face, deodată, în cap. Într-adevăr, mă cam chinuisem peste noapte, dar mi-am zis c-o fi de la așternutul străin. Când dădeam să ațipesc, un vuiet simțeam în cap, și imagini de-a valma, neștiute, venite parcă din amintiri ce nu erau ale mele, într-un iureș amețitor, - și plăcut, dar și înspăimântător, - îmi vrăjeau mintea, destrămându-mi-o și adunându-mi-o ca într-o pâclă de ceață mișcată de vânt...

- Dumneata n-ai văzut că nici n-am pus mâna pe ciofoloagă? Doar ți-am arătat-o. E-he-he! Câte nopți am chinuit eu... Și ciofoloaga mă trăgea ca un magnet, mai că-n fiecare zi... O luam în mână, mă

uitam lung la ea și-o mângâiam pe burtă, fără să știu ce fac... Asta până am auzit de la unu' povestea lui Petre. Atunci m-am luminat și n-am mai pus mâna pe ciofoloagă.

Ascult înfiorat, și-mi aduc aminte de vorbele Mariei... „că noi credem în astea, George... Îs din viața noastră și trebă să ne credem unul altuia...”

- Continuați, zic - de data asta cu voce înceată.

- Avea Petrea al nostru o drăguță, o zână. Sălașul, cică, i-ar fi la Gaura cu Muscă, și-ar trăi dimpreună cu încă două surori, de pe vremea balaurului... las' că-ți zic și de balaur... Când venea Petrea la ea, celelalte două umblau peste munți și peste păduri, pe dincolo de Dunăre și pe Dunăre și potoleau apele și vuietul pădurilor, ca să le fie tihnă celor doi îndrăgostiți. Și când adormea Petrea, îl lua zâna și-l puneă în căruță și se așeza și ea lângă el, între flori de liliac - mereu umplea căruța cu flori de liliac, fie vară, fie iarnă. Îi spunea calului să tragă și așa veneau amândoi, până aici, în Dealul Dubovei - Petre dormind neștiutor în brațele zânei. Până aici ierea puterea zânei, lăsată de capul balaurului de la Gaura cu Muscă. Aici ea se ridica din mers și puneă ciofoloaga sub roată, fără să simtă nici Petre, nici calul...

- Până unde îi era puterea? Până la zidul ăla dărâmat, pe care m-am urcat? întreb eu, luminat parcă...

- Acolo, domnule, acolo unde te-ai urcat și-ai căutat loc potrivit să fotografiezi Cazanele Mari ... Și

calul trăgea căruța înfrânată pe repezișul din care tocmai am scăpat, iar când ajungea la loc drept, se oprea. Atunci veneau roiuri de muște columbace, trimise de zână din peștera ei și înțepau animalul, care începea să necheze și să scuture hamul legat de mâna stăpânului. Atunci se trezea și Petre, scăpat de puterea vrajei. Desfrâna căruța și mergea mai departe, către casă, între flori de liliac, la urâta lui...

- De ce v-ați oprit, întreb după ce bag de seamă că gazda privea gânditor în tavanul mașinii și nu mai zicea nimic.

- Mă întreb cum ar fi putut cineva să vadă ce se întâmplă aici, în Dealul Dubovei, ca să-i spună nevastei lui Petrea... Că cică nu toți muritorii au voie să vadă zânele, iar cine le vede fără voia lor, rămâne olog și smintit...

- N-o fi Ionică a lu' Hututoaie? întrebă primarul, după o vreme, scrutând șoseaua înainte.

- Măi să fie... face gazda. Parcă s-ar lega... știu eu? Zici de ăla de nu s-a știut de el vro săptămână, de dădură de el în pădurea din coasta Dubovei? De ăla zici?

- Zicea tata, nu mai știu când, că ăla s-o smintit și s-o ologit orbecând prin pădurea aia deasă, continuă primarul.

- Măi, cred că știu... acum mă luminez... că se leagă... Când o vedea pe nevasta lui Petrea, se oprea din șonticăit, se uita prostit la ea, clătina din mâini și făcea: „Vuu... vuu... oloaga... oloaga... vuu... vuu...”. Lumea râdea, că cică râde hârb de oală

spartă. Că nevasta lui Petrea avea și un defect la mers, din naștere. Da' acumă zic eu că se leagă: săracul voia să zică „cifoloaga” și-i ieșea numai „oloaga”. Râdea lumea de el, numai nevasta lui Petrea nu. Trecea mai departe, cu capul plecat.

- Ea să fi pitit cifofoaga, fără să bage Petre de seamă?

- Păi... cred că ea... că Petre a fost găsit mort într-o dimineață, cu căruța răsturnată pe el, în râpa de care vorbeam... calul a scăpat ca prin minune... s-a rupt din ham. Hei, ce-ai rămas așa? Și gazda mă înghiontește iară. Ți-a plăcut?

- Mi s-a ridicat părul pe spinare, zic eu. Dar parcă tot nu se leagă ceva, dar nu știu ce... parcă tot nu mi-e clar ceva...

- Parcă mie nu? zice gazda. Dar nu mi-am bătut capul, am luat povestea cum e și m-am bucurat, că m-a luminat de n-am mai pus mâna pe cifofoagă. De atunci dorm liniștit. De multe ori trec pe lângă ea și ori n-o bag în seamă, ori mă fac că n-o bag, ba nici cu coada ochiului nu trag... așa am chinuit atunci...

- Dar cum a ajuns la dumneavoastră?

- Păi, după ce a murit nevastă-sa lui Petrea, m-am dus și eu pe acolo. Începuserăm să colecționăm obiecte pentru casa-muzeu. Printre multe altele ce-am căpătat de la noii stăpâni ai casei, este și cifofoaga asta. Cifofoaga lui Petre.

*

În noaptea aceea, după ce au mers toți la culcare, m-am strecurat la șopronul unde era Ciofoloaga lui Petre. Am luat-o în mână și am mângâiat-o, plin încă de fiorul poveștii ei.

Noaptea am petrecut-o între vis și trezie înșelătoare, într-un vuiet neconținut... chipuri de zâne speriate și deznădăjduite se arătau și mi se opreau deodată în față, ca lovindu-se de un geam de netrecut, acolo, la zidul din Dealul Dubovei... și iar zburau și iar veneau, lovindu-se de geam, cu ochi mari și speriați...

*

- Prietene, ține-te bine! îmi zice la telefon, mai acum câteva zile, gazda de la Eșelnița, fără niciun fel de introducere. A murit Dochița lu' Băcanu.

- Ce Dochiță, întreb eu, buimac, scormonind prin amintiri, și derulând repede filmul excursiei de acum un an, în Clisură. Care Dochiță?!

- Dochița lu' Băcanu ierea soră de-a lu' nevasta lui Petrea... ăla cu ciofoloaga cea vrăjită...

- A! Așa, gata... Ziceți!

- Înainte de-a muri, nevastă-sa lui Petrea a chemat-o pe soru-sa asta... de la care am și luat ciofoloaga... a chemat-o și și-a golit sufletul de păcatul ce-o apăsa...

- Așa...

- Ea a pitit ciofoloaga... da...

Șarpele casei

- Păi, parcă tot la concluzia asta ați ajuns și-acum un an...

- Da, dar mai spusă femeia și altceva...

- ?

- N-a lucrat singură... Ionică a lu' Hututoaie fusese drăguțul ei.

*Eșelnița și Sibiu,
septembrie – octombrie 2007*

CHIATRA LUI PRICOP

I-au zis, de fapt, atunci, la început, „Chiatra Pricopoaiei”, dar, în vremea din urmă, toți știu de „Chiatra lui Pricop”. Când și când, vreo babă îi zice „Chiatra Pricopoaiei”, dar uităturile muștrătoare din jur o fac pe vinovată să revină: „A lu’ Precup, a lu’ Precup, ptiu, Doamne, iartă-mă!” Pentru lămurirea vreunuia mai tânăr, se mai spune: „...unde-a murit Măriuța lu’ Moș Pricop, săraca...”

*

În vara lui '44, în iulie, s-au pornit aliații cu bombele pe noi, și la Valea Prahovei, pe rafinării, dar și pe noduri de cale ferată și pe baze aeriene.

Tecuciul era un obiectiv important pentru aviația americană și sovietică. Aici se afla, după București, cea mai importantă flotă aeriană de război a României, cu avioane bune, zburate de piloți experimentați și aprigi, acrobați curajoși care făceau spaimă oricărui pilot inamic. Mare prăpăd

Șarpele casei

făceau printre „Liberatoarele” purtătoare de bombe și „Mustangurile” ce le însoțeau. Așa că devenise prioritate de ordin „0” nimicirea bazei de la Tecuci și a celei de la Ivești, aflată ceva mai la sud, spre Galați.

*

În ziua aceea, Pricop venea cu nevastă-sa de la câmp. Nu avuseseră cine știe ce de lucru – desele alarme aeriene cam opriseră oamenii pe acasă, așa că nici pământul n-a prea dat roadă.

Era pe la vremea prânzului când terminaseră treaba, și acum veneau către casă, pe cărarea de pe izlaz.

- Uite, Măriuță, hai să ne punem la umbra ceea de tufă și să mâncăm.

Luaseră cu ei la câmp o mămăligă, ceva brânză, două ouă fierte, ceapă și sare adunată într-un colț de gazetă făcut ghemotoc. Cum au terminat repede treaba, n-au mai stat să mănânce, și au plecat spre casă.

- Că bine zici, hai, că pe urmă, până acasă ni s-așază, de mai putem lucra ceva pe la cotețe.

S-au așezat pe tăpșan, la umbra tufelor și au întins ștergarul.

- Eu mă duc să aduc niște apă proaspătă de la Izvorul Țaței Floare. Am trecut pe lângă el și nu m-am gândit să umplu ulciorul.

Pricop s-a ridicat și a pornit înapoi, spre izvorul cu apă rece și bună ce ieșea dintr-o râpă acoperită cu bozi și urzici. Ieșea vesel dintr-o coastă, apoi firicelul își făcea loc printre buruieni și ținea mai la vale o băltoacă nu mai mare decât curtea unui gospodar, în care găștele și rațele satului își aveau raiul.

Pricop îngenunchie și începu să soarbă din apa venită din pământuri.

Îi era drag de Măriuța, îi era drag de ea, ca de sufletul lui.

Se luaseră cu vreo două luni mai înainte, după ce trecuseră Paștile. Lume puțină de tot, o mână de oameni adunați la bisericuța necăjită a satului. Pricop scăpase de oaste – avea un picior mai mic, din naștere. Pe deasupra, mamă-sa era bătrână și singură, moșul i se dusese de mult, iar cei doi feciori mai mari erau plecați la război, amândoi pe undeva pe la Nistru.

N-au făcut nuntă – cu ce?, – dar o ulcică de vin tot au închinat cu oamenii ce s-au strâns în bătătura casei părintești: patru-cinci babe, vreo trei moși și o lioată de copii ce speriau găinile.

Îi era dragă Măriuța, fată săracă, la fel ca el, dar frumoasă și harnică, de se minuna mamă-sa de ce noroc le căzuse în casă. Bătrâna, cu puteri puține, abia dacă mai ținea gospodăria – toată truda căzuse pe umerii lui Pricop, la fel ca și pustiul casei, care-i țiuia în urechi. Singure, găinile, mai speriau tăcerea

din când în când, cu vreun cotcodăcit a mirare c-au ouat.

Dar, de când venise Măriuța, toată firea a prins viață, ca trezită dintr-o vrajă. Glas frumos de femeie tânără și frumoasă, zdupăială dintr-o odaie într-alta, la dereticat, cârâituri a bucurie, la cotețul găinilor, hârșâit vesel de mătură prin ogradă și pe prispă. Iar mai deunăzi, bucurie mare: „Cred c-am rămas grea...”

La toate astea se gândea Pricop, în timp ce sorbea apă de la Izvorul Țaței Floare, când, deodată, văzduhul prinse a hăui spăimos. „Avioane!” îi sări inima din loc. „Iar?!” Peste câteva clipe nu mai știa de unde vine tânguirea motoarelor. „Dinspre Tecuci?” „Dinspre Ivești?” Pricop ieși la buza râpei. Se ridicau avioane și dinspre Tecuci, și dinspre Ivești. „Doamne, oare ce-o fi? Unde s-or duce data asta?” De fiecare dată când veneau din misiune, avioanele treceau pe deasupra Barcei spre Ivești. Și, de fiecare dată, Pricop număra cu unul ori două mai puțin. „O mai căzut unu, săracul... Dumnezeu să-l ierte...” Păreau, de data aceasta, că se îndreptau spre miazănopate. „Spre Bacău, oare?” Bacăul și Iașii erau cam singurele repere geografice mai apropiate, în mintea lui Pricop. Făcuse vreo câteva clase în sat și la Tecuci, cât au putut ai lui să-l țină. Mai apoi a venit războiul... A stat mai mult pe lângă casă, n-a apucat să umble prin lume. Lumea lui era Barcea, Tecuciul și drumul dintre ele. Ba, fusese odată, cu

frații, la un târg de vite, la Ivești. Asta a fost de mult, înainte de război cu vreo trei-patru ani.

Dar iată că avioanele se adună dintr-o dată și o iau către încoace. De pe mâna stângă, alt hăuit prinde a cutremura văzduhul și pământul. Ceva nou, greu, cuprinzător ca un vis urât, ceva ce Pricop nu mai auzise până acum... Privi într-acolo și părul i se ridică în cap: zarea era întunecată de un stol de păsări de fier care amenințau firea cu hurelul lor egal și grav. „Astea ce-or mai fi?” Până a se dumiri și a-și veni din spaimă, cele două stoluri au prins a se apropia, și păreau că-și vor da întâlnire chiar deasupra lui Pricop.

Au început a-și da târcoale încă de departe și a trage unele-n altele cu mitralierele...

Vreo câteva dintre cele noi apucaseră mai înainte de întâlnire să slobozească bombe pe Tecuci, și coloane de fum negru se ridicau acum spre cer, dintr-acolo...

Dar parcă toată vânzoleala se muta spre încoace... „Măriuța!”, îi fulgeră lui Pricop. „Măriuța!” și se porni la fugă spre locul unde o lăsase. Un guițat înspăimântător și prelung, ca de porc înjunghiat, se auzi și, departe, în fața lui Pricop, pe izlaz, la tufa unde o lăsase pe Măriuța, un ou de fier trosni și cutremură pământul, îl scormoni și-l ridică spre slavă, în trâmbe de flăcări și fum.

Șarpele casei

Pricop îngheță. „Măriuța...” Căzu în genunchi și rămase cu privirea pierdută spre locul unde mai înainte Măriuța întindea merindea. Nu mai auzea și nu mai vedea nimic din iadul din cer și de pe pământ. Nici răpăituri, nici bubuituri, nici miorlăit de motoare. Tăcere, doar tăcere, în care se zguduia mut, clipă după clipă, pământul.

*

Fugiseră de mult invadatorii, cu ai noștri pe urmele lor.

Pricop se ridică greu, ca dintr-un somn, și porni fără de el, cu privirea țintă spre groapa ce se căsca în inima izlazului. Ajunse. Groapă adâncă și întinsă cât să cuprindă un sfert din țintirimul satului...

- Măriuță...

*

A adunat Pricop ce-a mai găsit din spulberătură: câteva oase însângerate, o bucată de cap și mai mult din țoalele ce le purtase Măriuța. Le-a adunat într-o bocceluță și le-a îngropat acolo, într-o margine a craterului. A adus cu boii o piatră mare și a împântat-o acolo, să fie semn.

*

În fiecare zi, Pricop își face drum la Izvorul Țaței Floare. Acela dă apă și acum și ține băltoaca rațelor. Se oprește la piatra de semn. Se așază, desface traista și scoate ștergarul. Întinde o mămăligă, ceva brânză, două ouă fierte, ceapa și sarea. Le face pe din două. Din jumătate mănâncă el, încet, fără grabă, cu ochii țintă spre sat.

- Hai, că te las și pe tine, eu mă duc după apă, la Țața Floare.

Se ridică și pleacă încet spre izvor, lăsând și pe Măriuța să mănânce.

Când vine îndărăt, ștergarul e gol și vânzolit.

- Să-ți fie de bine, Măriuță! Mai îmbucăm și mâine.

Mângâie piatra și pleacă apoi în sat, cu privirea înlăcrimată, făcându-se a nu băga de seamă câinii așezați mai încolo, ori ciorile ce-l cercetează cu un ochi.

*

Au trecut anii. Ritualul acesta îl repetă zilnic, din '44 încoace. Moș Pricop împarte merindea cu Măriuța. Oamenii s-au învățat. Nu-l privesc cu milă, ci cu înțelegere și căldură. Și nici nu alungă câinii și ciorile ce se reped la merinde când Moș Pricop merge după apă. Este un ritual care-i și al lor, al satului care a trecut prin prăpăd de fier și boli, dar și al satului de acum, al celor care au învățat povestea de la bătrâni și o țin ca pe o datină. Dacă

Șarpele casei

trece Moș Pricop în jos, spre izlaz, înseamnă că-i amiază. Toată suflarea dă atunci un gând bun necăjitului și nevestei lui cu care împarte merindea din traistă la piatra de semn.

*

Într-o duminică era.

Moș Pricop s-a îmbrăcat de sărbătoare, cu hainele cele bune, cum face în fiecare zi de odihnă dată de Domnul.

Iese de la biserică și, cu traista pe umăr, pleacă să mănânce cu Măriuța lui.

- Ia Măriuță și îmbucă. Eu merg după apă, la Țața Floare.

Moș Pricop bea cu poftă din izvorul cel vesel, coborâtor prin buruieni la băltoaca rațelor. Vremea a trecut, au crescut mari vreo câțiva salcâmi pe coastele râpei, sunt viguroși acum lăstarii de atunci... Moș Pricop aruncă o privire spre Tecuci... alta spre Ivești... apoi spre apus... „Doamne, Doamne, la ce răsântie ne-ai pus...” Îngenunchează iar, cu mintea limpede și sufletul ușor, mai soarbe o dată, apoi umple ulciorul.

Pornește spre piatra de semn. Se oprește și se întoarce în loc, spre Izvorul Țaței Floare. Aruncă o privire spre cer, apoi se pornește iar, cu un zâmbet ușor pe fața-i albă și bătrână.

- Hei, Măriuță, dar tu n-ai îmbucut nimic azi! o mustră Moș Pricop, cătând în jur cu privirea. Mai

încolo, roată, vreo 6-7 câini și câteva ciori îl cercetează din ochi. Hei, Măriuță, tu vrei să îmbucăm azi împreună, după cât văd eu, zice Moș Pricop, și se așază lângă ștergarul cu merinde. Se reazemă de piatră și închide ochii pentru o clipă, zâmbind.

*

Așa l-au găsit, mai către asfințit, sătenii: rezemat de piatră, lângă ștergarul cu merindele neatinsse. Pe fața încrețită de suferință și de vreme, un zâmbet ușor, luminos.

Mai încolo, roată, vreo 6-7 câini și câteva ciori cercetau din ochi la prânzul celor doi: Moș Pricop și Măriuța lui.

Sibiu, la 13 octombrie 2007

FRATELE CEL BUN DIN LIVADA CU MERI

... și mergi... și mergi mai mult plutind, peste iarba cu miros și culoare de amiază... pe sub umbra frunzei bucuroasă de agățarea pe ram și cu puful zâmbind în soare... cu un ochi la tine, cu celălalt la fruct... frunza...

... și mergi... și mergi mai mult plutind printre ramuri și cer și te bucuri de miros și de culoare și de dragoste venindă-învăluindă de peste tot... de dincolo de dincolo, de dincolo-de-margini-fără-de-margini... cerul...

... și mergi... și mergi pe coasta lină în mirosul și culoarea amiezii, pe sub frunzele-surori cu ochi spre soare și spre fruct...

... și mergi... și mergi mai mult plutind în regatul cuprinzător al fiirii tale-regină... în miros și culoare de amiază... în albastru de cer de aici și de dincolo de vârful crengilor... în miros și culoare de amiază... în cerc - universal - rotund - întreg - în vis - în cer - în albastru - în frunză - în iarbă - în fiire - în TOT...

POVEȘTILE URMEI

A PLECAT

A plecat... a plecat undeva, nu știu unde... dar sper că a plecat undeva unde visul are ploaie... unde ploaia spală, așază... împacă...

*

- A început să meargă rău în casă de când am ținut-o vreo două luni la noi...

Are casă frumoasă, ba chiar mândră. A ridicat-o cu bărbatu-său, în trudă și nădejde de chiverniseală. Harnici amândoi și doritori de cheag, într-o comunitate cu strâmbări de nas la vederea veneticului. Care comunitate nici izmene, dar nici cană fără gaură ori măcar o spoială de var pe fața casei nu avea.

Au făcut, ea și bărbatu-său, mai din nimic, gospodărie frumoasă și avere frumușică. Fie, că pentru asta și aleargă amândoi, cât e ziua de mare, de nu-i găsești decât te miri când. Vreun angajat de-al lor, câteodată, poate să-ți spună:

- A dat telefon acum zece minute. Dacă mai stați, vă întâlniți.

Au muncit ani buni, iată că se fac 15, mâine-poimâine, de când ne-am cunoscut...

*

- ... Soacră-mea nu m-a plăcut de la bun început. A zis că să-și ia doamnă din Ardeal, nu pârlită de pe la noi... Dar eu nu m-am simțit nicicând pârlită... am avut ceva în mine care... care știam că e deasupra glodului în care mă născusem... Și învățam și citeam, să-mi fac mintea și manierele de doamnă... Ce, crezi că mă gândeam eu pe-atunci că voi ajunge în Ardeal? Da' de unde! Dar am ajuns... Tu știi cum... Cu ce-am vândut acolo, am luat aici bucata asta de pământ afurisit, din care am scos aur, mai ceva ca dintr-o mină... Cu mâinile, cu mintea și cu alergătura noastră... Că tu știi, că și tu ai pus piatră la temelia casei...

- Când zici că a început?

- Păi, să fie vreo doi ani... Mă topesc pe picioare de-atunci... Știi când a fost frigul ăla... Că am zis, eu am zis... că mai bine o aducem la noi, decât s-o lăsăm acolo... îi duseserăm lemne, vreo două

Șarpele casei

remorci, înainte cu o lună... dar nu se pune cu... Știi și tu: confortul-confort, casa-casă, buda-budă, căldura-căldură, fără să scoți nasul afară...

- Și?

- Și i-am dat camera cea mai bună, că de, e soacră-mea! Da' tu știi că eu nu am inimă rea, și nici n-am gândit decât bine și cu bucurie despre ea, nu te mint! Dar... de câte ori veneam de la ea, cu o găină sau te miri ce – tu știi cum sunt oamenii de la țară, se supără dacă nu pleci de la curtea lor fără de o găină sau o rață, cu geantă cu tot! – ei, de câte ori veneam de acolo, ne mergea rău, da' rău de tot, de ziceai că-i făcut! Două săptămâni nu dădeam înainte, și mi-era un rău... din ăla cu greutate!

- Ei, poate era găina bătrână... ori numai autosugestia...

- Ce autosugestie?... Sau, mai știi? Pe vremea aia mâncam amândoi carne... Dar ce, hai că mă pui pe gânduri acum... Las' că de-acum încolo fac pe jar găina ori rața, cu măcăligă și usturoi... Să piară răul!

- Hai, zi, lasă rața!

- Măi omule, de când am adus-o, simțeam că vâjâie totul în capul meu: casa, masa, slujba... Bărbat-meu, care nu le are cu cifrăreala, îmi zice într-o zi:

- Fato, ce facultate zici că făcuși?

- Păi, de ce?

- Ia uite colea! Și-mi arată o situație de care m-am îngrozit! Eu o făcusem, cu două zile înainte,

pentru fisc. El trebuia să o semneze, dar, ca niciodată, a aruncat un ochi. Elementară adunare... ori scădere... Îi sărise în ochi lui, nu mie, care o întocmisem... Ne-am luat de gânduri și am verificat actele... ce să-ți spun, vraiste! Vraiste pe ultima lună, că nici o mucoasă...

- Măi, femeie, ce-i cu tine?!

- Nu știu, omule, nu știu...

Am intrat la gânduri, cum îți spun. M-am dus la un doctor, mai de voie, mai de nevoie, mai cu rușine... la unul necunoscut, ca să fie imparțial... și să nu mă știe... Eram sănătoasă, n-aveam nimic!

Dar, de la o vreme, am cam prins că eram limpede la minte numai când eram dusă de-acasă...

- ?!

- Da! Cum plecam de-acasă, cum parcă se limpezea totul...

- Și?!

- A durat asta multă vreme... La un moment dat, bărbat-meu, ca să nu riște vreo amendă, a angajat, fără de știrea mea, un contabil, ca să verifice și să corecteze ce făceam eu... asta am aflat-o mai în urmă... mai acum...

- Și?!

- Nu știu cum a fost de s-a făcut într-o zi, că ai tu dreptate că nimic nu-i întâmplător pe lume, că-mi întâlnesc o consăteancă... Și intru-n vorbă cu ea, și-mi zice după ce mă caută o vreme din ochi:

- Da' tu, fato, parcă tare rău areți!

Ei, și asta mi-o fost, că am început să plâng și să plâng, de nu mă mai opream, în plină stradă, cu bicicleta de coarne, că știi că-mi place să merg cu bicicleta...

- Hai, zi, lasă bicicleta!

- Când mă potolesc, îi zic că nu știu ce am, da' parcă mă usuc și mi se duce mintea din zi în zi... Zice aia: „Da' de când?” „Păi, zic eu, ca la vreo două-trei luni să fie...” și odată mi se face lumină în cap: „De când am adus-o pe soacră-meă!” „Pe țața Ioană?” „Da!”... „Măi fato, zice asta după vreo două clipe... asta-i farmazoancă!” „Ce?!” „Păi, nu știai când l-ai luat?” „Ba știam că-i de farmece, dar... uite, nu m-am gândit...” „Păi, asta îngheța apele și dădea de noroc în bobi și în scurmace de găină... Ptiu!!! Da' nu te ai bine cu ea, ori ce?” „Păi, cum să nu mă am bine, că-s cu-al meu de 25 de ani, dacă nu mai mult...” - ce să-i mai zic de răul de după ce veneam de-acolo... „Fato, zice aia, ți-o legat soacră-ta casa! Să nu-mi spui pe nume dacă nu ți-o legat-o!” „Ce legat, ce legat?” fac eu, cu pielea-găină, dintr-o dată... „Să cauți în jurul casei, zice asta, să vezi dacă nu dai de vrun semn... orice... că și la noi le învăța pe-ale noastre cum să-și lege bărbatul de casă, la ăia care le fugea ochii după altele...”

- Și?!

- Și l-am găsit: dâră de ceară în jurul casei... da' știi cum? Nu o picătură ici și una colo! Dâră una-ntruna, da' din aia albă, că nu se cunoștea...

- Și?!

- Și am vrut s-o trimit înapoi, dar n-o vrut al meu, că ce: eu sunt din alea, să cred așa ceva? Și i-am arătat. Și s-a luat și el de gânduri. Și-am trimis pe soacră-mea înapoi... Iar noi ne-am apucat de râcâit ceara, cu pământ ori cu beton cu tot, pe unde apucase... dar numai noaptea, spre zori, să nu vadă și să nu ne râdă... nici vecinii, nici angajații. Tu zici de autosugestie? Și aia, dar e ceva mai mult, mult mai mult, degeaba râzi tu...

*

Vorba asta am avut-o în urmă cu vreo două luni... Mai acum vreo săptămână, primesc un telefon:

- Să știi că nu-i a bună! Mi-i frică!
- De ce?!
- Tu știi ceasul ăla din bucătărie de la noi...
- Așa...
- De câte ori mă uit la el, văd tot cifre întoarse!
- Cum adică?!
- Păi, cum ar fi 13:31 sau...
- Sau 16:61, zic eu.
- Hai, măi, lasă gluma, că mie mi-e frică... Cred că ne bântuie!
- Măi, fato, lasă-le naibii de gânduri și bucură-te de munca ta și de casa ta și de toate alea frumoase...
- Nu pot!
- Atunci, aruncă ceasul! Sau nu te mai uita!
- Tu nu știi, tu nu știi, că n-ai fost!

Șarpele casei

- Unde și ce să știu?!
- Așa, că tu n-ai fost la înmormântare la soacră-meă...
- Păi...
- Păi n-aveai cum, că am îngropat-o acolo... acolo, la ea...
- Și?!
- Și, când băteau pământul cu lopata, a trecut pe deasupra o pisică...

ÎNTOARCEREA URMEI

- Zici că a plecat?

- A plecat... a plecat undeva, nu știu unde... dar sper că a plecat undeva unde visul are ploaie... unde ploaia spală, așază... împacă... Dar știu că o să se întoarcă... nu-mi fac griji... Și a plecat cu folos pentru casa noastră.

- ?!

- Știi că într-o vreme chiar aveam ciudă pe tine? Ia uite și la asta, ziceam, cu Jung al lui și cu visele lui cu ploaie... Chiar mă miram ce putere de sugestie ai și ce slabă de înger e a mea... Dar m-am luat de gânduri când mi-a arătat ceara... Cred că ți-a spus. Dar nu cred că ți-a spus că am umbat pe la vrăjitoare, că ne și era frică să ne atingem de urma aia. Știi că am fost la voi, în Nord, la o descântătoare? Am învățat atunci, trei zile cât am stat acolo, un descântec de fapt... așa-i zice... să nu

Șarpele casei

râzi! Sunt inginer și știu că unu și cu unu fac doi, dar acum mai știu și altceva... Ai avut tu dreptate cu... le ziceam prostii atunci... of! Vrei să-l auzi?

- Descântecul nu se spune, parcă, decât atunci când e nevoie... cântat.... Sunt, cred, niște condiții...

- Ia și notează-l, că te scutesc de un drum pe graniță! Dar nu-i descântec, stai, că-i zice *desfacere de fapt*. Am învățat-o pe de rost și-o cântam amândoi, abia auzit, eu și cu nevastă-mea, când râcăiam ceara din jurul casei, la lumina lanternei... ce știi tu... Ia și scrie, să învețe și alții, c-or mai fi ca noi. Scrii?

- Spune!

*

Și omul începu să șoptească:

S-a sinecat,
S-a mânecat
N. la sfânta zi de astăzi
Să cineze,
S-ospăteze.
Da' nici n-a cinat,
Nici n-a ospătat,
Că el are mare *fapt*.
Da' voi, nouă Zori,
Voi, nouă surori!
Veniți, alergați,
Faptul îl cătați
În ocolul vacilor,

În sălașul boilor,
În porcăreața porcilor,
În cuștireața găștelor,
În pătulul găinilor,
În calea lui,
În cărarea lui,
În lazul lui,
În prilazul lui,
În tinda lui,
În casa lui,
În masa lui,
În patul lui,
În așternutul lui.
Că voi știți mai bine
Decât orișicine
De-i face fată voinică,
De-i face copilă mică,
De-i face nevastă,
De-i face vădană,
De-i face femeie de măsură,
De-i face fată părăsită,
De-i face babă părăsită,
De-i face flăcău părăsit,
De-i face moșneag părăsit;
De-i face Rus,
De-i face Rusoaică,
De-i face Țigan,
De-i face Țigancă,
De-i face Lipovean,
De-i face Lipoveancă,

De-i face Armean,
De-i face Armeancă,
De-i face Neamț,
De-i face Nemțoaică,
De-i face Ungur,
De-i face Unguroaică;
De-i din câmp,
De-i de prin vii,
De pe munți, de prin pustii.
Că el singur n-a știut
A face fapt,
Că altul a trebuit
Anume să fi plătit
Ca să-i facă.
Și-a plătit cui o știut
Și-acela fapt i-a făcut.
Da' voi Zori,
Nouă surori!
Voi știți mult mai bine
Decât orișicine
De i l-a suflat
Cu gâtlan de lup,
Cu labe de iepure,
Cu usturoi împuțit,
Ori cu mălai mărunțel,
Ori cu mâncăruri de câine,
Unde câinii s-au mâncat,
De-i face în pădure
La un rug de mure,
Ori la un butuc căzut,

Ori la o țîșitură
În picioare cu țepușe
De nouă feluri de lemn,
Și făcând le bate
Cu muchea securii
Ori cu muchea bărzii;
Ori îi face fapt
Cu cuie de fier găsite,
Ori cu fuse părăsite,
Și-l închipuiește
Pe perete,
Ori sub perete,
Pe pat,
Ori sub pat,
La cahlă,
Ori sub cahlă;
Ori îi face fapt
Cu untură de arici,
Ori cu mațe de arici,
Ori cu creieri de mătă,
Ori cu *jare*² de broască,
Ori cu cap de șoarec,
Ori cu scârnav de mât,
Ori cu scârnav de om,
Și cu dohot negru
De pe drum aflat;
Ori îi face fapt
Cu cenușă din obroc,

² *Jebrină* sau *lâna broaștei*.

Ori cu scurmătură de cioară,
Ori cu cuib de rândunică părăsită;
 Ori îi face cu lut
 De la cuptor părăsit,
 Ori cu lut din râpă,
 Și a sorocit
Când s-or tâlni râpele,
Atunci să se tâlnească
 Și ei unul
 Cu altul;
 Ori i-o făcut
 Cu lut
De la capătul punților,
 Și i-a sorocit
Când s-or tâlni capetele
 Unul
 Cu altul,
Atunci să se tâlnească
Cei ce-s de Dumnezeu dați
 Și de dânsul drept lăsați.
 Și de i-o făcut fapt
 Cu piedică de la mort,
 Ori cu lumină
Ce s-a ținut mortului în mână;
 Ori îi face fapt
 Cu scaldătoarea,
În care mortul s-a scaldat,
 Ori cu gunoi măturat
 După mort;
 Ori îi face fapt

Cu cioturi de pânză
Ori cu ață
De mătură părăsită,
Ori cu ață de la sac,
Cu făină furată
De la altă casă;
Ori îi face fapt
Cu clonț de cioară,
Cu cap de pupăză,
Cu ochi de cotobatură
Și cu hârburi
Din nouă târguri,
Cu hârb de oală părăsită,
Ori de strachină părăsită,
Cu hârb de șip părăsit,
Cu pietre din nouă vaduri
Cusute cu mătase roșie,
În gură la nouă broaște,
Ori i-a făcut fapt cu ață
Cu care s-a întors trei buhai,
Ori s-a întors șapte,
Ori s-a întors nouă,
Și a-ntors lumea și norodul;
De la omul cela,
Căruia i-a făcut faptul;
Ori i-a făcut cu ceară de la mort
În vatra focului
Și i-a sorocit
Cum se topește ceara de foc,
Așa să topească omul

Căruia îi face faptul,
Și cum s-a uitat
Cânepa cea de vară
Prin cânepa cea de toamnă,
Așa să-l uite lumea
Și tot norodul;
Ori a prins un rac
Și l-a ținut nouă zile
Într-o ulcică nouă
Cu apă neînceptută;
Ori îi face fapt
Înfocat
Și-nfiorat,
Și a legat
Cinstea omului
Și dragostea lui
Și i-a închis drumurile
Și toate cărările.
Da' voi, nouă Zori,
Voi nouă surori!
Voi știți mult mai bine
Decât orișicine
Cu ce i-a făcut
Aiestui om de fapt.
De i-a făcut
Cu lut
De la mormânt
De om mort
Din țintirim,

Și i-o-ngropat
În crucile drumului,
Unde se-ntroloacă
Trei garduri la un loc,
Ori i-a pus sub piatră
De-naintea ușii,
Să calce-n picioare.
Da' voi, nouă Zori,
Voi nouă surori!
Veniți, alergați,
Faptul istui om cățați
Din aista ceas înainte,
Cu 99 de coase cosiți-l,
Cu 99 de greble greblați-l,
Cu 99 de mături măturați-l,
Cu 99 de furci încărcăți-l,
Pe 99 de cărări porniți-l,
Pe 99 de drumuri duceți-l
La vinovatul,
Că eu trimit faptul
Din vad
În vad,
Pe capul celui vinovat.
Când s-or desbrăna³
Ciolanele vinovatului
De la piele,
Atunci să se curățească

³ *A desbârna*, a dezlipi, a dezbrina.

De faptele
Cui i-o făcut el grele.
Cu-atâta nu m-oi lăsa,
La Maica Domnului m-oi ruga,
Că maica Domnului are-o cățea
Neagră ca corbul
Și iute ca focul...
Eu atunci oi îngenunchea
Și la dânsa m-oi ruga,
Fapt și ur-oi lua
Și pe codru că l-oi da,
Ori pe carpeni groși,
Pe butuci borțoși.
Cu atâta nu m-oi lăsa.
Când s-or desbrăna
Ciolanele vinovatului
De la piele,
Atunci să se curățească
De fapturile care-a făcut
Aistuia om grele.
De ești fapt rătăcit,
Ori prăpădit,
Ori ai fost trimis aiurea,
Ori ai dat
Peste-acest om
Din vânt
Ori din soare,
Ori din noapte,
Ori din ziuă,

Apoi te alege
Și te culege,
Să nu rămâi l-aist om
Cât un fir de mac curat
În 77 despicat,
În mare-aruncat.
Și te du-n codri pustii,
Unde păsări nu zboară,
Să rămâi acolo,
În *muștegai*⁴
Și-n putregai.
Aist om
Ce i-am desfăcut
Să rămână curat,
Luminat,
Ca argintul la sleit,
Ca apa la izvorât,
Ca busuiocu-n floare,
Ca sfântul soare
Când răsare.
Cum am zis, așa să fie,
De leac în veci să rămâie!

*

Cât timp a șoptit, omul a stat cu barba în pumni,
privind fără țintă, pierdut. Și așa a rămas o vreme și
după ce și-a terminat zisa.

⁴ Mucegai.

Șarpele casei

- Ce-i cu usturoiul ăsta agățat peste tot? întreb eu, ca să rup tăcerea.

- Mama s-a făcut strigoaică. Când băteau pământul cu lopata, a trecut în fugă pe deasupra o pisică... Am pus usturoi peste tot, pe la orice încheietură și loc de răsuflare a casei.

*

De mic am crescut într-o lume în care puterea descântecului, a *trasului*⁵, a buruienilor și a credințelor era mai mare decât orice leac de prin farmacii - scump și greu de găsit în vremurile acelea. Dar a trecut timpul, m-am îndepărtat de sat și de lumea lui (*și de această lume a lui*), am trecut prin alte ape - ale științei de carte și ale altor rânduieli - și am ajuns să privesc cu oarecare detașare - și o rânduială și pe cealaltă. Din spațiul-timpul de demult și încețoșat al copilăriei răzbat până la mine frânturi de vorbe cântate în miros de busuioc ori de buruieni tămăduitoare, licăriri de ochi sprâncenați ai vreunei țigănci, sfârâială de cositor picurat în apă stată nouă zile în ulcică nouă, arsă de trei ori și afumată cu pană de găină albă. Toate acestea îmi vin în minte acum, când îl privesc pe omul acesta pierdut, care și-a pus nădejdea în altă știință, o știință care nu mai e nici a lui, dar care îi răscolește și lui simțiri venite de demult și de departe.

⁵ Masaj.

- Spui că a plecat?

- Da, s-a dus să întoarcă urma. Asta-i altă poveste... Știi, după treaba cu ceara și cu desfacerea de fapt începuse să ne meargă mai bine... asta până s-a făcut mama strigoaică și a început să ne bântuie casa iară. Și ea și eu suntem terminați, ne uscăm pe picioare și nu mai dăm înainte cu nimic.

Simt că se zburlește părul pe mine, nu-mi mai vine să zâmbesc la asemenea vorbe - omul este prea înfricoșat și îngândurat.

- A plecat să întoarcă urma. Am fost din nou la fermecătoarea aia de la voi. Ne-a dat o altă desfacere, de *întoarcere a urmei*. Aia nu pot să ți-o spun. O spune numai cel care o face. Am scos ce-am avut prin bancă, ne-am mai și împrumutat și a plecat... a plecat să întoarcă urma... Va veni, sunt sigur, nu-mi fac griji... va veni și va fi bine.

*

În ultima vreme nu mai am răgaz să mă uit la televizor. Dar, într-o seară, mă cheamă soția:

- Ia fii atent, asta-i prietena noastră!

Prietena noastră tocmai fusese reținută de autoritățile australiene. La controlul bagajelor i-au fost găsite câteva lucruri, printre care unele interzise la intrarea în țara lor: nouă căței de usturoi, nouă boabe de orz, nouă boabe de piper, nouă semințe de cânepă, nouă boabe de grâu și un cuțit ruginit care avea pete uscate de sânge.

Deconspirări și conexiuni

Un foarte bun prieten al meu, poetul Ioan Gligor Stopița, îmi spune mereu să nu deconspir nimic din rosturile intime ale facerii poveștilor mele. Aș strica, în felul acesta, plăcerea cititorului de a-și închipui ce vrea, ca să nu mai vorbim de dezumflarea la care ar fi supus, primind mărturisiri asupra unor motive ce ar fi sau ar părea anoste, la urma urmei.

Totuși, în această carte, se întâlnesc o seamă de toponime, crâmpie de legende ori simboluri, aluzii la tradiții și eresuri ce se cer dezvăluite, fie pentru completa lămurire a cititorului, fie pentru a evita neplăceri ce s-ar naște din greșite presupuneri, atunci când e vorba de oameni, fapte și locuri.

Șarpele casei

A pornit ca o străfulgerare, atunci când mi-a căzut în mână poezia Ninei Ceranu, de la New York – „Cineva a tăiat”. În minte mi-a venit o scenă din copilărie, cea cu omorâtul șarpelui... Povestea aș fi putut s-o fac mult mai impresionantă – în poezia de care ziceam, se pune întrebarea: „Tată, când mor oamenii?”, iar răspunsul este: „Când nu mai au pentru ce trăi”. Răspunsul este cumplit de dureros, la fel de cumplit ca și versurile prietenului meu, Ioan Gligor Stopița, de care vorbeam mai sus: „Casa noastră, tată, se surupă / Pe un fundal de mari singurătați./ Casa noastră, mamă, cade-n râpă./ Puii veșniciei au acum mustăți.” Până la urmă, dincolo de credința că fiecare casă are un șarpe al ei, cel care-i poartă norocul, povestea picură durerea dezrădăcinării, durerea tuturor celor care au plecat de mult de acasă.

Ciofoloaga

Povestea aceasta are o frumusețe aparte, pentru mine, care am fost prin locurile acelea minunate din Clisura Dunării și, cu siguranță, are sau va avea același farmec pentru cei trăitori acolo și cărora le-ar cădea sub ochi această carte.

Povestea aceasta are câteva chei, din care, o parte se găsește în legenda lui **Iovan Iorgovan - braț de buzdugan**. Legenda are mai multe variante, și pe o parte și pe alta a Dunării (și la sârbi, și la noi). Din toate, reiese faptul că un voinic, pe nume Iovan Iorgovan, pleacă pe urmele unui balaur aciuat în munții Cernei, care prăduia turmele de vite ale locului și care răpise o fată din trei surori ale unui împărat din Serbia. Îl găsește și-i taie două capete. Al treilea cap fuge și se ascunde în peștera care se numește *Gaura cu Muscă*. Iovan îl găsește, și când să-l taie, șarpele-i zice: „Iovan, Iorgovan / De m-oi omorî / Musca-oi slobozi”. Iovan taie și ultimul cap, iar de atunci, din peștera aceea, se năpustesc milioane și milioane de muște columbace, dăunătoare vitelor și oamenilor.

Un alt lucru ce trebuie lămurit (care, în povestirea mea, ar putea trece nebăgat în seamă) este *liliacul*, prezent în Cazanele Dunării atât pe malul românesc, cât și pe cel sârbesc. Pentru aceasta, prefer să aduc lămuririle lui Isidor Chicet, din lucrarea domniei sale - „Folclor literar mehedințean transfrontalier. Iovan Iorgovan”:

Liliacul (ca și unele plante și flori sau unii arbuști: vița-de-vie, nucul, migdalul, smochinul, trandafirul, narcisa, iasomia s.a.) își are originea pe Podișul Iranian, unde a înflorit statul persan. Tot în Persia antică a fost inventat și practicat intens procedeul de a obține esențe

de flori de liliac (precum și de curmal, salcie, lotus, mirt, lamâi, portocal, de trandafir, narcise, violete, iasomie).

În Banatul de sud-est și destul de rar în nord-vestul Olteniei, floarea de liliac este cunoscută și sub numele de Iorgovan, ca și la slavii de sud. Sintetic, în al său excelent **Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească**, Ioan Eoseev scrie: „Iorgovanul este cel de-al doilea component al numelui eroului legendar din mitologia românească, învingătorul balaurului de pe Cerna, Iovan Iorgovan, dar și numele florii de liliac, legată de cultul acestui personaj mitic. Deși textele folclorice din ciclul baladelor referitoare la lupta lui Iovan Iorgovan braț de buzdugan nu conțin în mod explicit mitologemul transformării eroului într-o floare ce amintește de culoarea sângelui, el este totuși conținut în structura etimologică a numelui Iorgovan și sprijinit ritualistic de sărbătoarea Iorgovanului, practică în Banat până în zilele noastre. Cuvântul Iorgovan este folosit, sub influența limbii sârbe, și cu sensul de floare de liliac. Atât planta cât și numele ei sunt de origine persană: **ergua = liliachiu**. Vocabula **ergua/ierguan/iorgovan** a pătruns în Balcani prin intermediul limbii turce, împreună cu sinonimul turcesc al acestei plante, **leylac**, care a dat în româna **liliac**, iar **leylakn** a dat **liliachiu**” (în franceză, **lilas**, în italiană **lila**, în macedo-română, **liuliuc**). „Cu titlu de curiozitate, menționăm că, regional (în zona Mehadia-Cerna), apare denumirea **ililiac**, iar în comuna Șvinița, pe malul stâng al Dunării, sârbii de aici, care vorbesc o limbă foarte veche, utilizează termenul **liliagnia**” .

*Conform unei mărturii pe care ne-a lasat-o Nicolae Stoica de Hațeg, la începutul secolului trecut, putem vorbi de adevărate sărbători, de pelerinaje la locurile unde înflorește liliacul, care se țineau la Sf. Gheorghe (23 aprilie) și pe care legendele hagiografice ni-l prezintă ca ucigătorul balaurului. Mărturia cronicarului bănățean se referă la pelerinajul pe care îl făceau anual în această zi în localitatea Tekija de pe malul sârbesc al Dunării, atât românii cât și turcii aflați în Cetatea Orșova Nouă și Portul Kostal. Turcii nu participau la slujba religioasă, ci numai la petrecerea propriu-zisă. „Fiind vorba de o procesiune, înțelegem că mulțimea purta diverse obiecte de cult: steaguri, cruci etc. Acestea se împodobeau cu flori, ori, primavara, cea mai răspândită și cea mai reprezentativă floare din zonă era (și este) liliacul. Copiii și tinerele fete purtau, de asemenea, cununi și buchete de liliac. Imnul creștin destinat Sfântului Gheorghe îndeamnă: Veniți să împodobim pe cel nebiruit cu flori de primăvară. O asemenea bogăție de flori presupunem că impresiona deosebit pe oricine. Pentru turci, sărbătoarea creștină era echivalentă, în fapt, cu sărbătoarea liliacului (de altfel, în sudul Banatului, în localitățile unde liliacul este bine reprezentat, obiceiul se păstrează până astăzi, însă fără fastul ecleziastic de odinioară...) Ce știau turcii despre Sf. Gheorghe nu ne putem da seama; presupunem însă că ei nu așteptau sărbătoarea Sfântului, ci pe aceea a liliacului, numit în limba lor, după cum am aratat, și **erguan**, denumire folosită și de românii din zonă, până în zilele noastre: < Iorgovan >.”*

Există, deci, o sensibilă apropiere între cele două personaje (Iovan Iorgovan și Sfântul Gheorghe), datorită

faptului că ambele au omorât balaurul, însă pentru tema analizei noastre, ca aspect transfrontalier, mai importante rămân legendele locale și toponimele „iovan”, „iorgovan”, prezente atât la români, cât și la sârbi, într-o strânsă legătură cu Dunărea, fluviu legendar care a dat naștere atâtor repere culturale și etnologice.”

Cam asta e... Dacă există un primar care să-mi fi spus de Dubova și de hoți - primii locuitori ai satului acelaia? Da. Este dl Ioan Ciuru, primarul din Eșelnița, un om de largă cultură și, mai ales, energie pusă în folosul semenilor. Dacă există și gazda mea de la Eșelnița și casa-muzeu de acolo, unde am văzut ciofoloaga? Da. E vorba de familia Doina și Teodor Grigore, doi oameni minunați care, fără ajutor din partea statului, de mai bine de patruzeci de ani, adună în casa lor comori de spiritualitate și civilizație materială tradițională românească.

În rest... doar ficțiune...

Chiatra lui Pricop

În 1996, prin aprilie, eram în străinătate, într-o anumită misiune. La o vreme, am legat prietenie cu un general american și aghiotanții acestuia. Le-a făcut plăcere invitația la un păhăruț de palincă ardelenască, într-o seară, în apartamentul meu. Au venit și alți colegi de ai mei și, curând, atmosfera s-a încălzit plăcut, depășind binișor barierele de limbă,

Șarpele casei

cultură și, mai ales, prejudecăți. A venit, inevitabil, la un moment dat, vorba despre regimul instaurat de sovietici, după cel de-al Doilea Război Mondial.

- Ehei, zic eu, țăranii noștri au așteptat ani buni, cu gâturile sucite și ochii zgâiți spre cer, sosirea Liberatoarelor voastre...

- Liberatoare? Ce Liberatoare? întrebă generalul, întorcându-se către unul dintre aghiotanții lui.

- Bombardierele noastre, sir.

- Aaa! Păi... noi oare nu aveam baza pe atunci în...

- La Foggia, zic eu repede.

- Păi, da.... Păi nu era destul carburant pentru o operațiune de desant aerian, nu aveam cum!

- Chiar? sar eu, dar ca să bombardați Valea Prahovei și să vă și întoarceți, ați avut carburant?

Nu mai contează restul discuției ...

Anul trecut am primit de la dl Viorel Burlacu, directorul Casei de Cultură din Tecuci – orașul copilăriei mele – „Monografia Orașului Tecuci”. Am găsit acolo următoarea consemnare, aparținând domnului Ștefan Andronache, unul dintre autorii lucrării:

„Războiul aerian – purtat de România cu aliații anglo-americani și sovietici – dobândi, în vara anului 1944, o intensitate deosebită. Principalele ținte ale atacurilor acestora deveniseră zona

petrolieră, centrele industriale, nodurile de comunicație și aereodromurile aviației.

Piloții Grupului 9 Vânătoare din Tecuci, alături de celelalte forțe aeriene ale țării, s-au angajat să apere cu mult devotament și eroism pământul strămoșesc.

Prima misiune a Grupului a avut loc pe 6 iunie 1944. Din 18 avioane angajate în luptă, șase au fost parțial avariate, dar piloții au scăpat cu viață. Un singur tecucean, adjutantul Hăpăianu Gheorghe, care acționa în cadrul Bazei 1 Vânătoare și primise ordinul să atace bombardierele „Liberator” ce loviseră deja Rafinăria de la Ploiești, în urma unei inepuizabile lupte de urmărire, a căzut dincolo de Turnu Severin.

Pe 22 iulie 1944, avioanele americane, plecate tocmai de la Foggia - Italia, după ce au atacat aerodromurile din Buzău, Ziliștea și Râmnic, după ora 11, s-au îndreptat spre Focșani. Căpitanul Al. Șerbănescu de-abia a avut timp să spună: „Piloți, la avioane!”, că temutele escadrile ale Tecuciului s-au și înălțat de la sol pentru a se angaja într-o puternică confruntare cu invadatorii străini. „Scuipătoarele de moarte” ale aliaților s-au îndreptat, spre ghinionul lor, spre Ivești, acolo unde se afla Grupul 5 Bombardament. După un îndelung efort al piloților acestuia, au fost doborâte 8 avioane inamice. Tecucenii însă nu au avut nicio pierdere.

În ziua de 26 iulie a aceluiași an, tot pe la vremea prânzului, își făcuseră apariția, venind de data

Șarpele casei

aceasta dinspre Bârlad, alte 20 de bombardiere cvadrimotoare americane, însoțite de câteva avioane de vânătoare rusești ce decolaseră de la Poltava, din Ucraina. [...]

În această bătălie fără precedent, ei (tecucenii, n.n.) reușesc să smulgă 11 victorii. Dar jertfa lor, raportată la dimensiunea Grupului, a fost cu mult mai mare. Șapte piloți au pierit în necruțătoarea „roată a morții”. Deasupra comunei Barcea căzu adjutantul Țurcanu Pavel, în timp ce adjutantul Bălan Emil, colegul său, se prăbuși undeva prin județul Rm. Sărat. Fiind grav rănit, fruntașul Mărășescu Gheorghe se stinge și el după câteva zile la Spitalul Aeronautic de Front...”

Este un picuț cam lungă această aducere-aminte, dar, dacă tot a trebuit să o fac, am tras focul sub oala mea – Tecuciul este un oraș, la fel ca destul de multe altele din țara aceasta, care a dat și jertfe pentru pământul românesc, dar care a dat și minți strălucitoare țării și lumii (nu mai puțin de 16 academicieni titulari, dintre cei mai renumiți), dar asta e altă poveste, și mă opresc aici.

Anul acesta, trecând prin comuna Barcea, am văzut pe un izlaz, rezemat de o piatră, un țăran, mâncând din traistă. Asta se întâmpla pe la mijlocul lui aprilie. Povestea „Chiatra lui Pricop” a izvorât de curând, după o dospire de câteva luni.

Există sau a existat vreun Pricop în satul acela? Nu știu. E posibil să fie sau să fi fost? Da. S-a

întâmplat ca vreo bombă să-i fi sfârtecat nevasta, sau să se fi întâmplat vreun astfel de necaz acolo? Nici asta nu știu, dar este posibil. Iar dacă s-a întâmplat, nu este posibil ritualul zilnic de care vorbesc în poveste? Cred că ar putea fi posibil, odată ce eu îl gândesc. Numai că această poveste a venit de la sine, așa cum aproape toate poveștile mele vin, fără o „punere în operă” rațională. A venit, și gata! Numai după ce am scris povestea, au venit și amintirile din '96, cele din monografie și imaginea de o clipită a țăranului rezemat de piatră și mâncând, prinsă din fuga microbuzului ...

Urma cea rea

Este prezentă această credință în mai multe zone ale țării, cu precădere în Oltenia și Banat. La fel cum prezentă este și credința cu **copilul schimbat** de diavol. La aceasta din urmă, trebuie adăugată și o altă informație. Era, sau mai este, poate, practica **benefică** a *schimbării* sau a *vinderii copilului* (simbolică, bineînțeles), a trecerii lui prin fereastră sau prin gura căldării. Despre aceasta mi-a spus domnul Alexandru Firescu, renumitul critic de teatru, dumnealui însuși fiind un copil vândut și trecut prin fereastră, cu nume schimbat, ca să nu-l găsească moartea. „Și uite că nu m-a găsit încă”, adaugă cu umor domnul Firescu, un om de o vivacitate deosebită, la 77 de ani.

Poveștile urmei

A fost o vreme în care actul magic avea în viața satului nostru un rol foarte important, iar vrăjitoarele, fermecătoarele, descântătoarele erau la mare preț și respectate poate chiar mai mult decât autoritățile locale. Vremurile s-au schimbat, altă rânduială s-a înstăpânit, oamenii satului de azi privesc (mulți dintre ei) cu un zâmbet sceptic spre această *o altă rânduială a lumii*, prinși în zbuluciumul unei societăți pragmatice și consumatoriste.

Am vrut să aduc în aceste două povestiri (ca și în celelalte, de fapt) un crâmpei de alt fel de viață spirituală – fie chiar și numai ca informare pentru cei mai tineri – a unei societăți de care nu ne despart foarte mulți ani (ba, în unele locuri unde tradiția este încă puternică, această viață ne este contemporană!).

Desfacerea de fapt am reprodus-o din lucrarea „Vrăji, farmece și desfaceri. Descânțece populare române” a lui S. Fl. Marian, Ed. Coresi, București, 1996 (reeditare), adunate de acesta la sfârșitul secolului XIX, îndeobște din Bucovina. Această *desfacere* am ales-o pentru că este unica din colecția pe care autorul a făcut-o, care arată chipul și obiectele ce se întrebuințau pentru vrăji.

Cât despre *întoarcerea urmei*, același S. Fl. Marian ne spune: „Fermecătoarea ia nouă căței de usturoi, nouă *fuşti* sau *fâști* (semințe) care se fac pe vârful

cozilor de la usturoiul de toamnă, nouă fire de grâu de primăvară, nouă grăunțe de orz, nouă fasole (fansule), nouă fire de piper, nouă grunzișori de tămâie, nouă fire de sămânță de cânepă și nouă cărbuni într-un hârb. Apoi din fiecare fel pune la un loc câte trei și le leagă într-o hârtie sau în altceva ca să se țină la un loc. După aceasta ia maiul de bătut cămășile și un cuțit și se duce într-un loc unde nu umblă nimeni. [...] Acolo ajunsă, pune piciorul drept pe pământ și cu cuțitul înseamnă pământul cât ține talpa piciorului. Apoi, după ce înseamnă locul, scoate *urma*, adică pământul însemnat afară. După aceasta pune semințele în locul urmei, *înțoarce urma*, adică glia săpată în forma urmei, și o pune cu călcâiele spre degete și după aceasta bate cu maiul semințele puse în urmă, adică peste glia pusă întors, și după ce bate urma cum se cade, rostește versurile desfacerii.

Prin desfacerea și procedura aceasta se crede că cel bolnav în scurt timp trebuie să se vindece”.

Bineînțeles, și aici, personajele sunt fictive, la fel ca și în celelalte povestiri.

Postfață

A inventat omul, de-a lungul timpului, de la Grai încoace, tot felul de noțiuni-instrumente, iar de la ele și peste ele, silogismele, pentru a împlini raționamente... Limbajul s-a rafinat, ba chiar s-a sofisticat, antrenând mintea pe un fâgaș al unui cerc vicios care sună aproape – din ce în ce mai mult – ca o limbă străină... O limbă străină pentru simțire, pentru Lumina în care ar trebui să „vorbit” fără vorbe...

Îmi spunea, cu ceva timp în urmă, o primăriță: „Te văd mirat... Da, mă uit către... mi-este secretară... în patru ani am învățat să vorbit doar din priviri... n-avem nevoie de cuvinte...”

Chiar dacă domeniul este restrâns – cel administrativ – relațional – decizional, - asta spune ceva... și întărește ce spuneam mai înainte... Da, acolo este comuniune de spirit, comuniune de Lumină, adică înaintea Comunicării, așa cum vrem (dar oare vrem cu adevărat, sau doar artificializăm iar?) s-o științificăm... științificăm... – iată că am mai inventat un cuvânt – două cuvinte, chipurile, pentru a lămuri / limpezi un gând prin trinomul: creier – limbă – ureche / gândire – grai – auz... la care se adaugă vâzul la cuvântul scris...

Statisticile date de Psihologie (această pseudoștiință) spun că ne folosim doar de 8-10-12% din capacitatea creierului...

Altă ghidușie: „Ce capacitate? Și cum măsurată? De unde quasi- această siguranță de 8-10-12%?” Cine spune asta? Un aparat, fie el fizic, fie conceptual – dar limitat la repere date de raționamente, și acelea căpătate în timp...

S-a inventat aparatul care să simtă totul, întregul, plenitudinea, rotundul, universul?!

Să fim serioși... Ne limităm în propriile limite ale Cunoașterii prin Rațiune... care face pași grei... îngreuiți de un cerc vicios...

Pe când, noi avem ce ne trebuie.... aici este hazul... hazul de necaz... Știirea nu are nevoie de raționamente, de aparate, de artificii și artificializări... o plantă, un animal, noi oamenii, nu avem nevoie de raționamente pentru a fi în Fiire, în Lumină... O numesc Lumină, pentru că este comună tuturor regnurilor... Lumină ca aură, ca energie, ca Început-fără-Sfârșit al Fiirii... Spuneam în povestea „Țara-fără-Nume”: Esența Simbolului Primar și Unic...

Pare că bat câmpii, dar asta doar pentru că vreau să spun cu vorbe rostite și scrise ceea ce toată Firea știe... Iată, deci, o demonstrație de cum trebuie să inventăm noi structuri... – cum spuneam mai adineaori - ... pentru a îmbogăți o nouă „limbă”, din ce în ce mai grea, spre a da formă unui gând, în loc să-l emanăm, pur și simplu, ca într-o telepatie, doar într-o lume a Știirii... Adică să ne întoarcem la comuniunea de Lumină, la Știire...

Cred că aceasta este Înțelepciunea la care oamenii mai sus cu ... hai să-i spunem „mintea”... ajung din ce în ce mai des... într-o lume a Știirii...

